

Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích
Teologická fakulta
Katedra etiky, psychologie a charitativní práce

Bakalářská práce

ANALÝZA ČLÁNKU ČASOPISU NAŠE RODINA V LETECH 2002-2012

Vedoucí práce: Ing. Dr. Alois Křišťan, Th.D.

Autor práce: Alena Novotná

Studijní obor: Sociální a charitativní práce

Forma studia: kombinovaná

Ročník: 3.

2013

Prohlašuji, že svoji bakalářskou práci jsem vypracovala samostatně pouze s použitím pramenů a literatury uvedených v seznamu citované literatury.

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998Sb. v platném znění, souhlasím se zveřejněním své bakalářské práce, a to v nezkrácené podobě (v úpravě vzniklé vypuštěním vyznačených částí archivovaných Teologickou fakultou) elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejích internetových stránkách, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž elektronickou cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky školitele a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby kvalifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé kvalifikační práce s databází kvalifikačních prací Theses.cz provozovanou Národním registrem vysokoškolských kvalifikačních prací systémem na odhalování plagiátů.

Datum:

Podpis studenta.....

Děkuji vedoucímu bakalářské práce Ing. Dr. Aloisi Křišťanovi Th. D. za laskavé vedení práce, za jeho cenné rady a připomínky.

OBSAH:

Úvod:.....	6
1. Časopis Naše rodina.....	7
2. Rodina.....	8
2.1. Charakteristika rodiny.....	8
3. Ukazatelé funkce rodiny a jejich výskyt v časopise Naší rodiny.....	9
3.1. Kulturní a hodnotová orientace rodiny.....	10
3.1.1. Kulturní a hodnotová orientace rodiny v odborné literatuře.....	10
3.1.2. Kulturní a hodnotová orientace v časopise Naše rodina.....	11
3.1.3. Porovnání kulturní a hodnotové orientace v odborné literatuře s Naší rodinou.....	12
3.2. Nasycení základních potřeb jednotlivých členů rodiny.....	12
3.2.1. Nasycení základních potřeb jednotlivých členů rodiny v odborné literatuře.....	12
3.2.2. Nasycení základních potřeb členů rodiny v časopise Naše rodina.....	14
Naší rodině jsem našla 5 vhodných článků k tématu nasycení základních potřeb členů rodiny.	14
3.2.3. Porovnání nasycení základních potřeb členů rodiny v odborné literatuře s časopisem Naše rodina.....	16
3.3. Funkce rodičovského systému.....	16
3.3.1. Funkce rodičovského systému v odborné literatuře.....	16
3.3.2. Funkčnost rodičovského systému v časopise Naše rodina.....	17
3.3.3. Porovnání rodičovský systém v odborné literatuře s časopisem Naše rodina.....	18
3.4. Funkce manželského systému.....	19
3.4.1. Funkce manželského systému v odborné literatuře.....	19
3.4.2. Funkčnost manželského systému v časopise Naše rodina.....	19
3.4.3. Porovnání funkčnosti manželského systému.....	22
3.5. Hodnocení vývoje dětí.....	22
3.5.1. Hodnocení vývoje dětí v odborné literatuře.....	22
3.5.2. Hodnocení vývoje dětí v časopise Naše rodina.....	23
3.5.3. Porovnání hodnocení vývoje dětí v odborné literatuře a v Naší rodině.....	30
3.6. Postoj ke škole a ke studijním výsledkům.....	31
3.6.1. Postoj ke škole a ke studijním výsledkům v odborné literatuře.....	31
3.6.2. Postoj ke škole a studijním výsledkům v časopise Naší rodině.....	32
3.6.3. Porovnávání postoje ke škole a studijních výsledků v odborné literatuře a časopise Naše rodina.....	36
3.7. Styl komunikace.....	37
3.7.1. Styl komunikace v odborné literatuře.....	37
3.7.2. Styl komunikace v časopise Naše rodina.....	37
3.7.3. Porovnávání styl komunikace v odborné literatuře s časopisem Naše rodina.....	40
3. 8. Vztahy členů rodiny k širšímu příbuzenstvu.....	40
3. 8.1. Vztahy členů rodiny k širšímu příbuzenstvu v odborné literatuře.....	40
3.8.2. Vztahy k širšímu příbuzenstvu v Naší rodině.....	41
3.8.3. Porovnání vztahů k širší rodině v odborné literatuře s Naší rodinou.....	42
3.9. Vztahy členů rodiny k institucím.....	42
3.9.1. Vztahy členů rodiny k institucím v odborné literatuře.....	42

3.9.2.	Vztahy k institucím v Naší rodině	43
3.9.3.	Porovnávání vztahů k instituci v odborné literatuře s Naší rodinou	46
3.10.	Materiální zdroje	46
3.10.1.	Materiální zdroje v odborné literatuře	46
3.10.2.	Materiální zdroje v časopise Naše rodina	47
3.10.3.	Porovnání materiálních zdrojů v odborné literatuře a v časopise Naše rodina	49
4.	Závěr	50
	Seznam použitých zdrojů:	52
	Příloha I: Tabulka výskytů popisovaných problémů v časopise Naše rodina	54
	Abstrakt:	55
	Abstract:	56

Úvod:

Úvodem bych Vás chtěla seznámit s mou bakalářskou prací, která má název Analýza článků časopisu Naše rodina v letech 2002 – 2012. Cílem mé bakalářské práce je zjistit zda časopis Naše rodina informuje čtenáře v souladu s názory odborníků na problematiku rodiny.

Moje metoda bakalářské práce spočívá v následujících krocích. Nejdříve jsem si zvolila časové období, které budu rozebírat. Toto období jsem si vybrala, protože většina odborné literatury, kterou jsem používala v této práci je také z této doby. Dalším důvodem je také to, že toto časové období se vztahuje k současnosti, ale dá se již zhodnotit. Vzhledem k cíli považuji toto období za nejvhodnější k analýze. Dále jsem si vybrala články v časopise Naše rodina rubriku rodina od A do Z. Články jsem si tématicky rozdělila dle Matouškových ukazatelů. K daným tématům jsem našla odbornou literaturu.

Bakalářská práce je rozčleněna do tří kapitol a deseti podkapitol. Na začátku mé bakalářské práce uvedu charakteristiku časopisu Naše rodina. V další kapitole se věnuji rodině. Uvádím zde charakteristiku rodiny a její funkce. Velmi důležitou část této práce tvoří kapitola věnovaná ukazatelům funkce rodiny. Ukazatelům funkce rodiny se v odborné literatuře věnuje Matoušek. Tyto ukazatele jsem modifikovala, protože mi poslouží jako východiska pro třídění textů z časopisu Naší rodiny. Nejprve se pokusím ukazatele trochu rozvést s pomocí odborné literatury.

Závěrem jsem se z této perspektivy pokusila zhodnotit texty z časopisu Naší rodiny.

1. Časopis Naše rodina

V úvodu této kapitoly se budu zabývat časopisem Naše rodina, protože cílem mé bakalářské práce je zjistit, zda časopis informuje čtenáře v souladu s názory odborníků na problematiku rodiny. Na začátku mé bakalářské práce uvedu charakteristiku časopisu Naše rodina.

Časopis Naše rodina vznikl v roce 1968. V tomto roce časopis vydávala Československá strana lidová. Jeho nakladatelstvím byla Lidová demokracie.¹

V dnešní době ho vydává František Talián: „Fortuna“ ve spolupráci s Karmelitánským nakladatelstvím. Naše rodina je týdeník, vycházející každé úterý. Časopis se člení na různé pravidelné rubriky. V rubrikách najdeme rozhovory s různými osobnostmi např. s Janem Sokolem, Miroslavem Vlčkem, Ester Janečkovou atd. Dále časopis nabízí cestopisy, fotoreportáže, zdravotní poradnu, zdravou kuchyni, zajímavé řemesla, román na pokračování, kulturu, módu, cestování, zajímavosti, stránku klubu Receptáře, umění, architekturu, víru, rodinný kaleidoskop, herbář, křížovky, soutěže.²

V časopise naše rodina se věnují článkům v rubrice rodina od A do Z. V roce 2002-2003 tato rubrika měla název rodinky od A do Z a k tématům rodiny se většinou vyjadřoval Mertin.

Čtenářská anketa Jak se vám líbíme ukázala, že větší polovina čtenářů žije na Moravě, zbytek v Čechách.³

¹ *Naše rodina*, 1968, č. 1, s. 23.

² *Naše rodina*, 2007, roč. 39, č. 36, s. 32.

³ ŠILHAVÁ, J. Naše rodina je krásná a není povrchní. *Naše rodina*, 2008, roč. 40, č. 47, s. 27.

2. Rodina

V této kapitole se budu zabývat rodinou, protože souvisí s tématem mé bakalářské práce.

Kohoutek a kol. píše: „rodinné prostředí je prvním a základním prostředím člověka, které zároveň odráží problémy doby. Organizace rodinného života je jakýmsi sociologickým modelem dané kultury a vztahy mezi manželi, mezi rodiči a dětmi i sourozenci, navzájem do značné míry vyjadřují zvláštnosti dané třídy, kultury, doby, tradice a rasy.“⁴

2.1. Charakteristika rodiny

Rodina je malou primární skupinou tvořící rodiče s dětmi. V této primární skupině se seznamujeme s prvními interakcemi, podle nichž se společně učíme navzájem vycházet. Rodina má být zcela jistě bezpečím pro každého člena rodiny.

Rodina je univerzální lidská instituce, je také zároveň i základním kamenem sociální nerovnosti: v reprodukčním chování, rozdílným způsobem péče o děti a povahou výbavy v podobě kulturního a sociálního kapitálu přenáší rodina nerovnost z generace na generaci a tím přispívá ke stabilitě nespravedlivosti lidského údělu.⁵

Rodina, která je složená z manželského páru a jejich přímých potomků je základní společenskou jednotkou známou ve všech lidských společnostech, i když může mít v různých společnostech různé postavení v široké sociální síti, může zde vykazovat rozdílné vztahy k širšímu příbuzenstvu, popř. ke kmenovému společenství, může mít různou strukturu, různé rozložení rolí a moci.

Základní funkce univerzální lidské rodiny („nukleární rodiny“) jsou:

1. Reprodukční funkce: Rodina zůstává základní jednotkou plození nové generace.
2. Hospodářská funkce: V každé rodině se má hospodařit, vést domácnost, vyrábět.
3. Emocionální funkce: Rodina zajišťuje emoční uspokojení všem svým členům rovnoměrně v dobrých podmínkách, aniž by se to dělo na úkor ostatních.

⁴ KOHOUTEK, R. a kol. *Základy sociální psychologie*. Brno: Cerm, Akademické nakladatelství, 1998, s. 106.

⁵ MOŽNÝ, I. *Rodina a společnost*. Praha: Slon, Sociologické nakladatelství, 2006, s. 18.

4. Socializační funkce: Rodina učí dítě základním způsobům společenského chování.⁶

3. Ukazatelé funkce rodiny a jejich výskyt v časopise Naší rodiny

Matoušek ve své knize *Metody a řízení sociální práce* uvádí základní ukazatele rodiny. V této knize mezi základní ukazatele řadí:

- kulturní a hodnotová orientace rodiny
- nasycení základních potřeb jednotlivých členů rodiny
- stav domácnosti z hlediska potřeb členů rodiny
- funkčnost rodičovského systému
- hodnocení vývoje dětí (u školních dětí je významný i postoj ke škole a studijní výsledky)
- funkčnost manželského systému
- vztahy členů rodiny k širšímu příbuzenstvu
- vztahy k institucím pro rodinu významným
- jiné významné sociální vazby členů rodiny
- zaměstnání rodičů, jeho perspektiva, pracovní spokojenost
- materiální zdroje, které má rodina k dispozici
- styl komunikace

Z porovnávání ukazatelů funkcí rodiny, které jsou uvedeny v odborné literatuře jsem vyřadila následující ukazatele:

- stav domácnosti z hlediska potřeb členů rodiny
- jiné významné sociální vazby členů rodiny
- zaměstnání rodičů⁷

Dle mého názoru vybraná čísla časopisu neobsahují články, zabývající se touto tematikou v dostatečné míře, aby mohly být analyzovány. Hodnocení vývoje dětí a postoj ke škole a studijní výsledky uvádí Matoušek jako jeden ukazatel. Popis těchto témat jsem rozdělila do dvou kapitol, protože v časopise *Naše rodina* jsem našla několik článků, které se věnují každému tématu zvlášť.

Teď Vám představím mnou modifikované základní ukazatele funkce rodiny. Matoušek mezi základní ukazatele rodiny řadí kulturní a hodnotová orientace rodiny. Ukazatelem funkce rodiny je nasycení základních potřeb jednotlivých členů rodiny.

⁶ Srov. LANGMEIR, J. KREJČÍŘOVÁ, D. *Vývojová psychologie*. Praha: Grada, 2006, s. 183.

⁷ MATOUŠEK, O. *Metody a řízení sociální práce*. Praha: Portál, 2003. s. 193.

Funkčnost rodiny se rozeznává dle stavu domácnosti z hlediska potřeb členů rodiny. Významným ukazatelem je funkčnost rodičovského a manželského systému. V manželském systému hodnotí emociální bilance, existence sdílených zájmů, dále dlouhodobé konflikty a způsoby jejich řešení. Dalším z ukazatelů funkce rodiny Matoušek shledává v hodnocení vývoje dětí. Dále se zabývá u školních dětí postojem ke škole a studijním výsledkům. Při zjišťování funkčnosti rodiny bývá posuzován styl komunikace. Další posuzovací faktor fungující rodiny jsou vztahy členů rodiny k širšímu příbuzenstvu, ale i ke vztahům k institucím, které jsou pro rodinu důležité. Posuzovány jsou také sociální vazby členů rodiny a zaměstnání rodičů. Funkčnost bývá i zjišťována materiálními zdroji, které má rodina k dispozici i stylem rozhodování o těchto zdrojích.⁸

Vybrané ukazatele se pokusím rozvést pomocí odborné literatury a následně je z této perspektivy zhodnotím. A nyní si rozeberu jednotlivé ukazatele.

3.1. Kulturní a hodnotová orientace rodiny

3.1.1. Kulturní a hodnotová orientace rodiny v odborné literatuře

V této kapitole se budu zabývat kulturní a hodnotovou orientací rodiny.

Langmeier podotýká, že studium hodnotového klimatu společnosti je velmi náročné. Ale podnikl už v šedesátých letech pokus o obsahovou analýzu příruček, kde se jedná o výchově dětí. V dřívějších dobách byly ohniskem pozornosti mravní zásady a přestupky proti nim. Dítě mělo být samozřejmě vedeno ke kázni a poslušnosti od nejtěžšího věku. Zdůrazňuje se tu rodinná hierarchie. Laskavost se sice nezavrhuje, ale rodiče musí mít nesmlouvavý postoj k chybám dítěte. Děti měly rodičům vykat. Sexualita i jen v náznacích u dětí se měla potlačovat. Rodič byl nadřizený dítěte.⁹

Na začátku 20. století se rodičům už doporučovalo, aby si kázeň nevynucovali silou, ale aby apelovali na rozum dítěte. V té době se apelovalo na rodiče, aby omezili násilí na dětech. Výchova má přece dbát na dobré stránky. Ideálem výchovy je rozumnost, vzdělanost a uměřenost. Odmítá se despotická autorita, ale i přemrštěná láska.¹⁰

⁸ Srov. MATOUŠEK, O. *Metody a řízení sociální práce*. s. 193.

⁹ Srov. MATOUŠEK, O. *Rodina jako instituce a vztahová síť*. Praha: Slon, 1993, s. 35-36.

¹⁰ Srov. MATOUŠEK, O. *Rodina jako instituce a vztahová síť*. s. 35-36.

Po roce 1950 se začala zdůrazňovat v příručkách mateřská a rodičovská láska. Nejdůležitější je, aby dítě s rodičem navázalo dobrý vztah a aby celá atmosféra rodiny byla harmonická. Rodiče mají být pozorní a shovívaví a mají dítěti poskytnout příležitost k experimentování, k uspokojení výzkumného pudu. Vědci citové projevy objevují u čím dál menších dětí. (u novorozenců posléze i v období předporodním).¹¹

V šedesátých letech do Evropy pronikají super liberální americké postoje k dětem. V sedmdesátých letech vidíme i u nás, jak děti kreslí po zdi a dělají pořádek dle svých představ. Výchovný liberalismus kulminuje v knize B. Spocka *Baby and Child Care* vydané v mnoha zemích po celém světě. Pediatr Spock (jako náš pediatr Švejcar) reviduje později svoje názory a klade si za vinu rostoucí zločinnost a úpadek morálky. Švejcar změnil pronikavě názor na význam umělé dětské výživy, respektive kojení.¹²

Linda a Richard Eyre také konstatují ve své práci, že liberální výchova nemusí mít pouze pozitivní efekt: *„Uvolněná výchova, která se roztříštila v šedesátých letech (20.st.-pozn.aut.), vychovala generaci, jež zlomila všechny rekordy v užívání drog, sebevražednosti, nestabilnosti rodin a také v osobní nespokojenosti... Tak zvaná demokratická, liberální nebo osvobozující výchova... odmítá učit děti morálním hodnotám, dokud nebudou dost staré, aby si vytvořily svůj vlastní hodnotový systém, což má katastrofické důsledky.“*¹³

3.1.2. Kulturní a hodnotová orientace v časopise Naše rodina

V této kapitole budeme věnovat pozornost kulturní a hodnotové orientaci v Naší rodině. K tomuto tématu jsem v časopise Naše rodina našla 2 vhodné články.

V časopise Naše rodina č.5/2002 ze dne 28/1 2002 Mertin sděluje, že by dítě mělo být láskyplně přijato. Ovšem při prohřešku dítěte je třeba dát vědět, že s chováním nesouhlasíme, a zároveň je neodsuzujeme. Široká veřejnost vyčítá rodičům, že stojí i při prohřešku při dítěti. Ale v praxi se Mertin setkává, s tím, že dítě při kterém rodiče nestojí v krizové situaci, pak bohužel končí na šikmé ploše. Dle Mertina by neměl žádný přestupek být bez odezvy. Důležitá je však také ukázka nápravy.¹⁴

Šilhavá se v čísle 5/2007 zabývá rodiči, kteří mají na výběr mezi dvěma pohledy na výchovu – donucováním a budováním. Budování je namáhavější, vyznačuje

¹¹ Srov. MATOUŠEK, O. *Rodina jako vztahová síť*. s. 35-36.

¹² Srov. MATOUŠEK, O. *Rodina jako instituce a vztahová síť*. s. 37.

¹³ EYRE, L., EYRE, R. *Jak naučit dětem hodnotám*. Praha: Portál, 2000. s. 7.

¹⁴ Srov. MERTIN, V. Na cestě k dospělosti. *Naše rodina*, roč. 34, č. 5, s. 13.

se respektováním osoby a její svobody. Je - li dítě nuceno, nereaguje dobře. Někteří rodiče aby se prosadili, používají různých zoufalých a hlavně neúčinných způsobů např. kázání, obviňování, hubování, vyhrožování, zastrašování, bití a trestání. Tyto způsoby jsou rychlé, ale účinkují jen krátkodobě. Děti reagují stejně neúčinnými postoji např. perou se, lžou, opíjejí se. Hlavně se před námi zapírají, utíkají z domu, upadají do smutku, berou drogy a zabíjejí se. Zvolíme však cestu salesiánským systémem dle Jana Bosca a staneme se v jistém smyslu „váženým vedoucím“ a ne despotickým vládcem naše úsilí bude předem vyslyšeno. Chceme - li u dětí dosáhnout nejlepšího, je potřebou, aby se staly našimi spojenci. Měli bychom být našim dětem nablízku nejenom, když mají nějaký problém. Děti si váží rodiče, když jim svým chováním naznačují hranice, ale zároveň i respektují individualitu druhého. Měli bychom děti umět povzbuzovat, naučit se naslouchat jejich touhám a hodnotám, naučit se rozpoznávat skryté volání o pomoc a oceňovat jejich dobré postoje.¹⁵

3.1.3. Porovnání kulturní a hodnotové orientace v odborné literatuře s Naší rodinou

Odborná literatura v druhé polovině 20. století se týká kultury a hodnot a uvádí, že nejdůležitější bylo poskytnout dětem harmonický vztah v rodině. S takovýmto názorem se ztotožňuje i časopis Naše rodina. V rodině máme umět naznačit hranice, ale i se stát spojenci, protože spojenectvím a harmonií v rodině zvítězíme. To nám přibližuje Šilhavá ve svém článku, kde se píše o tom, že nemáme být despotickým vládcem, a dle Dona Bosca máme být dětem nablízku a stát se mu váženým vedoucím.

Eyre oponuje v liberální výchově, ona nemá jen pozitivní následky, odmítá děti učit morálními hodnotám.

3.2. Nasycení základních potřeb jednotlivých členů rodiny

3.2.1. Nasycení základních potřeb jednotlivých členů rodiny v odborné literatuře

Dítě potřebuje ke svému vývoji zajištění primárních potřeb (teplo, nasycení) i stabilní prostředí (domov), ale také přítomnost stabilních osob (rodičů), na jeho vývoji vysoce citově angažovaných. Angažovanost by měla být oboustranná. Rodič a dítě se spolu ztotožňuje, spoléhají na sebe, podporují se, ale také se dostávají do konfliktů.

¹⁵ Srov. ŠILHAVÁ, J., Děti jsou jako balónky. *Naše rodina*, 2007, roč. 39, č. 5, s. 21.

Rodiči velmi na dítěti záleží, vnímá ho jako jedinečné. Dítě vnímá nejdříve rodiče jako všemocného, později jako pomocné já, které zastupuje zatím nedokonale utvořené já dětské a umožňuje dítěti přizpůsobit se na nároky světa.¹⁶

Dle Maslowa je pětice základních potřeb hierarchicky uspořádána:

- 1. Potřeba stimulace** – je to potřeba optimálního přísunu podnětů. Nedostatek nebo nadbytek podnětů je nepříjemný a vyvolává reakci odvrácení nebo nezájmu. Příliš složité nebo překvapivé podněty mohou vyvolávat strach nebo útek.
- 2. Potřeba „smysluplného světa“** – dítě potřebuje najít smysl v odlišném uspořádání podnětů, potřebuje mít kolem sebe lidi a věci chovající se určitým a pro něj srozumitelným způsobem. Jen tak se naučí získávat zkušenosti, „*naučí se učit*“. Úroveň složitosti učení musí být přiměřená věku a individualitě. Začne – li se s učením příliš brzy, dítě nároky nezvládne. Začne-li se příliš pozdě, následkem je retardace, opožďování vývoje.
- 3. Potřeba jistoty, bezpečí** - u dítěte potřeba citového vztahu k dospělému vychovateli, k mateřské osobě. Umožňuje mu, aby se naučilo lásku nejen přijímat, ale později i vracet. Prožitek prvotní závislosti je nutný k tomu, aby se dítě stalo nezávislým, aby vospělo ve zralou a samostatnou osobnost.
- 4. Potřeba identity** – potřeba společenského uplatnění, vlastního místa ve společnosti. Pojem „*identita*“ - být, tj. „*být sám sebou*“ – lépe porozumíme, když si uvědomíme, že má vyjadřovat opak „*anonymity*“. Dítě vyrůstá v rodině, je něčí dítě – ví, že k někomu patří. Druzí lidé v rodině je oceňují, mají o ně strach, záleží ji na něm, vedou je k tomu, aby mělo „*svědomí*“ a „*sebevědomí*“. Zde postupně přejímá vospělejší společenské role – a spolu s nimi odpovědnost za to, co koná, odkud vykračuje dál do širší společnosti, jíž je rodina součástí. Jsou některá vývojová období, jako např. dospívání, kdy problém vlastní identity nabývá na aktuálnosti a stojí pak přímo v centru životních otázek.
- 5. Potřeba „otevřené budoucnosti“** – malé dítě většinou žije v přítomnosti, nemá ještě diferencované pojetí času, vlastní osobní minulost, přítomnost a budoucnost. Tam, kde má možnost dítě zažít – v jistotě důvěrného mezilidského vztahu – smysluplný celek nějaké události: celek započetí, průběhu a zakončení,

¹⁶ Srov. MATOUŠEK, O. *Rodina jako instituce a vztahová síť*. s.10.

tam dochází k objevování budoucností a jeho významu. Postoj k budoucnosti, schopnost objevovat se vytváří od raného dětství a souvisí podstatnou měrou s pocitem jistoty, bezpečí a základní důvěrou sebedůvěrou dítěte.¹⁷

3.2.2. Nasycení základních potřeb členů rodiny v časopise Naše rodina

Naší rodině jsem našla 5 vhodných článků k tématu nasycení základních potřeb členů rodiny.

V Naší rodině v čísle 36 ze dne 4/9 2007 se Ilčíková zmiňuje o přístupech rodičů nejenom ke školním úspěchům dětí. Jeden chlapec má rodiče, co jsou zaměřeni na výkon a dávají celá rodina pozor, aby nedělal chyby. Díky tomuto přístupu, chlapec znal jen své chyby a tyto chyby nacházel u ostatních. Druzí rodiče měli pozitivní přístup a chlapec měl lepší výsledky ve škole a nejenom tam. Chlapec vyrostl a byl obklopen nadějí a důvěrou na všech frontách. Tímto článkem nám chtěla Ilčíková říct, že nejen děti, ale i dospělí můžeme růst, když cítíme lásku a důvěru.¹⁸

Další ukázka nasycení potřeb členů rodiny vnímám v č. 39 ze dne 25/9 2007 od Šilhavé v článku, který má název: Domov je totéž co bezpečí. Domov je pro děti hned po rodičích pevným bodem jejich života. Odborníci na rodinnou terapii používají termín „sociální děloha“, ve které potřebuje dítě dozrát k dospělosti. Nejenom pro děti, ale i pro nás dospělé zůstává domov základní potřebou. Ferrero popisuje čím je pro nás domov. Hnízdem intimity, oázou, přístavem, klinikou srdce, cvičišťem, kde se trénuje (děti zde mohou zkoušet své síly i myšlenky s vědomím, že jsou za každých okolností milovány), skříňkou vzpomínek a paměti, půdou, kde je zakořeněna naše identita, svatostánkem citů a tím nejkrásnějším místem, kde žijeme a rosteme. Doma ze sebe bychom měli vydat to nejlepší. Mnozí lidé jsou něžní a laskaví „venku“, ale domov je pro ně jakousi popelnicí na frustrace. Je důležité naučit děti lásce a odpovědnosti k rodinnému domu.¹⁹

Dalším tématem v Naší rodině v čísle 13, které vyšlo 29/3 2011 se Šilhavá pozastavuje nad ohleduplností. Ohleduplnost je velmi důležitá při vycházení s lidmi. Ohleduplnosti se můžeme naučit v primární rodině. Jestliže dítě zakusí, jak je příjemné, když na něj bereme ohled, můžeme si být jisti, že se ohleduplně bude chovat i k nám. Další výchovou k ohleduplnosti se přikláníme k ohleduplnosti potřeb druhého. Zde se Šilhavá zabývá tím, jak je moc důležité naučit děti o jejich potřebách mluvit. Naše děti

¹⁷ MATOUŠEK, O. *Metody a řízení sociální práce*. Praha: Portál, 2003. s. 210-212.

¹⁸ Srov. ILČÍKOVÁ, J. Rodičům malých školáků a nejen jim. *Naše rodina*, 2007, roč. 39, č. 36, s. 21.

¹⁹ ŠILHAVÁ, J. Domov je totéž co bezpečí. *Naše rodina*, 2007, roč. 39, č. 39, s. 21.

by neměly mít pocit, že jsou nám na obtíž. Oni potřebují pomoc a rodinné bezpečí a nejen velící komando. Těžko se totiž stane člověk šířitelem radosti a harmonie, když to sám v primární rodině nepoznal.²⁰

V čísle 11 naší rodiny vycházejícím 15/3 2011 se Šilhavá zaměřila na to, co je v životě důležité, co děti potřebují v životě nejvíce. Nejenom děti, ale vlastně každá bytost potřebuje v životě uznání. Naše osobnost sílí pomocí osob, které nám věří. Dospívající je také velmi šťastný pokud ho podporujeme, oceňujeme, chválíme. Jestliže si uvědomí, že není na světě sám, bere ohled i na druhé. Rodiče dělají velkou chybu, když dávají důraz na negativní pozornost. Známý salesiánský kněz Ferrero, právě upozorňuje na důležitost pozitivní pozornosti, protože tato pozornost účinně zabraňuje zbytečnému zlobení.²¹

Dalším článkem k tématu se zabývá Šilhavá v čísle 10 ze dne 6/3 2012, kde podle významné psycholožky Prekopové popsala, co je to vlastně bezpečí. Prekopová na základě svých celoživotních zkušeností prohlašuje, že ze všeho nejdůležitější je, aby láska v rodinách proudila. Tam, kde prý schází bezpečí, nedaří se ani lásce. Bezpečí znamená = jistota v lásce. Slovo bezpečí zahrnuje aktivní cítění a jednání blízkých – hlavně rodičů: soucit, péči, věrnost, útěchu, a vzájemnost v lásce. Milovat bez podmínek, ale neznamená, že si své výhrady nechám pro sebe. Naopak musím říci svému muži naprosto otevřeně co se mi vůbec nelíbí, aby ocenil mé chování, že ho přesto snáším a miluji. Jestliže si dítě vytvoří základní „*pradůvěru*“, může začít věřit i ostatním věcem a rozvinout i důvěru v sama sebe. Pokud se mu dostalo potřebné lásky, může ji později předávat dál. Uspokojení potřeby vztahu a bezpečí je předpokladem pro sebeuvědomění a i pro realizaci potřeby vůle, prosazení a osamostatnění. Dále Prekopová povzbuzuje sdělením: „*Dnešní rodiče budou dělat spoustu chyb, stejně jako chybovali jejich vlastní rodiče. Ale to nás nesmí odradit. Bez chyb nedochází k vývoji a bez problémů nenajdeme řešení. Vývoj je možný jen díky kontrastům, což zahrnuje i chyby. Není nebezpečnější věcí pro dítě, než mít dokonalé rodiče.*“²²

²⁰ Srov. ŠILHAVÁ, J. Pojď, ukážu ti, jak se to dělá. *Naše rodina*, 2011, roč. 43, č. 13, s. 21.

²¹ Srov. ŠILHAVÁ, J. Co děti nejvíc potřebují. *Naše rodina*, 2011, roč. 43, č. 11, s. 21.

²² Srov. ŠILHAVÁ, J. Bezpečí je teplo hnízda. *Naše rodina*, 2012, roč. 44, č. 10, s. 21.

3.2.3. Porovnání nasycení základních potřeb členů rodiny v odborné literatuře s časopisem Naše rodina

V Naší rodině jsem našla 5 vhodných článků k tématu nasycení základních potřeb členů rodiny. Témata se vyskytovaly 2 x v roce 2007, 2 x v roce 2011 a posledním výskytem bylo v roce 2012. V prvním článku se vyjadřovala Ilčíková a v ostatních 4 článcích Šilhavá.

Matoušek zmiňuje, že dítě potřebuje ke svému vývoji zajištění primárních potřeb, stabilní prostředí a přítomnost obou rodičů. Ve své knize *Metody a řízení sociální práce* uvádí, jaké jsou základní potřeby podle Maslowa. Maslow nám rozdělil pět základních potřeb. Jako první je stimulace. Dítě potřebuje být stimulováno, jestliže trpí nedostatkem nebo nadbytkem podnětů, je to pro dítě nepříjemné a tím vyvolá odvrácení nebo nezáměr.

V prvním článku Ilčíková ukazuje dva různé přístupy rodičů nejenom k výchově, ale i ke školním úspěchům. V pozitivním přístupu vidím – potřebu stimulace.

V dalším článku v Naší rodině Šilhavá rozebírá, čím je vlastně pro nás domov. Domov patří mezi základní potřebu – jistotu – bezpečí.

V dalším čísle se Šilhavá se zmiňuje, co je v životě nejvíce důležité, co děti potřebují nejvíce. Sdílím názor, že nejenom děti, ale všichni v životě potřebují uznání. Jestliže člověka uznáváme, tím v něm posilujeme sílu pokračovat v úsilí a růstu.

Posledním článkem vybraném z časopisu Naše rodina Šilhavá, podle Prekopové popsala, co je bezpečí. Bezpečí znamená jistota v lásce. Bezpečí záleží na lidech, se kterými jsme v blízkosti – manželé, rodiče, děti, prarodiče. Jsou to lidé, na které se můžeme bezpodmínečně spolehnout. Jestliže si dítě osvojí základní pradůvěru (potřeba jistoty a bezpečí), může potom věřit ostatním věcem a rozvinout další důvěru v sebe (potřebu identity).

3.3. Funkce rodičovského systému

3.3.1. Funkce rodičovského systému v odborné literatuře

Subsystem rodič-dítě vzniká už v těhotenství ženy a rozšiřuje hranice původního manželského systému. Příchod dítěte na svět znamená bohatou životní zkušenost,

období je radostné, ale bývá i náchylné ke krizím. Pozdější problémy v subsystému rodič – dítě vždy signalizují (přinejmenším latentní) instabilitu rodiny.²³

Přechodně se v rodině ustavují i jiné subsystémy nebo koalice, např. matka - mladší dítě, otec – starší dítě. Nadměrně pevné hranice či zbytečně dlouhé a zdánlivě neopodstatněné přetrvávání obvykle signalizuje rodinný problém.²⁴

Rodičovství dává člověku velkou motivaci, ale také ho ohromně svazuje. A také mění. Rodina je místem, kde se neustále definuje a redefinuje sociální svět, formují hodnoty a ustavují cíle jednání.²⁵

Následující kapitole se budu zabývat funkčností rodičovského systému v časopise Naší rodině.

3.3.2. Funkčnost rodičovského systému v časopise Naše rodina

O funkčnosti rodičovského systému jsem našla v časopise Naše rodina 5 článků. Funkčnost rodinného systému shledávám v čísle 20. ze dne 13/5 2002 kde se Mertin zabývá, zda je na místě při výchově dětí používat tzv. jemné formy vydírání.

Určitě ne, ničeho se nedosáhne. Dle Mertina bychom měli vyjádřit jasný nesouhlas možná i rozhořčení, ale i dítě akceptovat a vyjádřit mu podporu a pohlédnout do budoucna.²⁶ „*Stalo se, vím, že tě to mrzí, že jsi zklamáný, že si děláš starosti.*“²⁷ Tato reakce dává dítěti jistotu do budoucnosti, že není rodiči zavrženo. Pak bychom měli společně s dítětem hledat pozitivní řešení problému.²⁸

V časopise Naše rodina č.7 ze dne 17/2 2003 se Mertin zabývá tím, zda umíme respektovat dětská práva. Mertin vychází z toho, že naplnění práv dospělých začíná paradoxně tím, že sami dospělí respektují již od útlého věku práva dětí. I malé děti se mají vést k ohleduplnému chování. Důsledný, oboustranný, vytrvalý a trpělivý trénink od nejútlejšího věku zvyšuje pravděpodobnost, že děti se k nám později budou chovat většinou ohleduplně.²⁹

V dalším čísle 32. Naší rodiny ze dne 12/8 2003 se Mertin zabývá problematikou zda dítě hledá smysl života. Mertin říká, že jestliže dítě vnímá rodinné prostředí jako bezpečné a vztahy s dospělými nekonfliktní, bude dítě budoucnost vnímat víceméně

²³ Srov. SOBOTKOVÁ, I. *Psychologie rodiny*. Praha: Portál, 2001, s. 25.

²⁴ Srov. SOBOTKOVÁ, I. *Psychologie rodiny*. s. 26.

²⁵ Srov. MOŽNÝ, I. *Rodina a společnost*, s. 276-277.

²⁶ Srov. MERTIN, V. Vydírání. *Naše rodina*, 2002, roč. 34, č. 20, s. 12.

²⁷ MERTIN, V. Vydírání. *Naše rodina*, 2002, roč. 34, č. 20, s. 12.

²⁸ Tamtéž, s. 12.

²⁹ Srov. MERTIN, V. Respektujeme dětská práva? *Naše rodina*, 2003, roč. 35, č. 7, s. 12.

bezproblémově. Jestliže cítí přibývající síly a znalosti - naplňuje ho to nadějí. Mnoho dětí však naplňuje jejich život nejistota (rodinná, školní) a tím jsou vztahy k vnějšímu světu plné komplexů. Dítě vnímá svět černobíle, nemá zatím zkušenosti, že špatné období se střídá s příznivějším. Může se pak stát, že se nepříznivé situace nahromadí a dítěti dojdou síly. Z banální překážky (např. špatná známka ve škole, křivý pohled kamarádky, poznámka v žákovské knížce) dítě volí zkratkovitě jednání. Mertin, proto doporučuje klást cíle, na které se dítě může těšit. Hlavně by mělo jít o cíle, které jsou dítěti srozumitelné a týkají se jeho zájmů a potřeb. Potřebou je, aby byly cíle dosažitelné. Úkolem dospělých by mělo být pomoci dětem při naplňování cílů.³⁰

V Naší rodině č. 22, která vychází ze dne 31/5 2005 Kotmelová uvádí, jak výroky našich babiček, ale i rodičů na nás mají nejen pozitivní a ochranný vliv. Měli bychom si hlídat jaké výroky vypouštíme ze svých úst, ať už se to týká vzhledu nebo studijních výsledků, nebo osobních kvalit našich dětí. Kritika nemusí být zvažována zle, možná je to jen povzdech nad realitou, že už doma nemáme to malé děvčátko, ale skoro dospělou ženu. Dívky pak obtížně hledají svou ženskost, chlapci zase slýchávají stezky nad svou nepořádností, nedbalostí atd. Mnohdy je kritika oprávněná, ale nelze je jen častovat kritikou. Kotmelová četla anglického psychologa, který zjistil, že přibližně 80% vězňů, kterými se zabýval, slyšelo již odmala výrok: „*Kluku, ta rosteš pro šibenici*“³¹

V časopisu Naše rodina v č. 18, které vyšlo 2/5 2006 se Klepková zabývá tím, jak se jako rodiče máme k dětem chovat. Máme jim dopřát svobodu – téměř bez hranic a stát se kamarády, nebo vytyčit hranice, za které se nepůjde? Dříve to bylo tak, že otec byl hlava rodiny. Dnes, jak sděluje Klepková děti potřebují, abychom jim stanovili hranice a měli na ně přiměřené požadavky, ale očekávají, že budeme pro ně přirozenou autoritou, což je mnohem náročnější než autoritu mít.³²

3.3.3. Porovnání rodičovský systém v odborné literatuře s časopisem Naše rodina

V odborné literatuře Sobotková píše, že příchodem dítěte na svět pro nás znamená bohatou životní zkušenost. Toto období bývá radostné, ale také náchylné ke krizím. Dále píše, že nadměrně pevné hranice signalizují rodinný problém.

³⁰ Srov. MERTIN, V. Dítě hledá smysl života. *Naše rodina*, 2003, roč. 35, č. 32, s. 12.

³¹ Srov. KOTMELOVÁ, B. Nohy v teple. *Naše rodina*, 2005, roč. 37, č. 22, s. 21.

³² Srov. KLEPKOVÁ, J. Potřebujeme rodičovskou autoritu? *Naše rodina*, 2006, roč. 38, č. 18, s. 21.

V časopise *Naše rodina* jsem našla 5 článků s ukazatelem funkcí rodičovského systému. Mertin se zabývá touto tematikou v roce 2002 a v roce 2003 v č. 7 a č. 32 téhož roku. Kotmelová se přidává v roce 2005 a 2006 Klepková. Mertin ukazuje, že bychom jako rodiče měli respektovat práva dětí už od útlého věku. Děti mají právo vyjádřit v rodině svůj názor, ale umět i respektovat druhého. Děti se učí našimi vzory. V odborné literatuře píše Sobotková o nadměrně pevných hranicích, je třeba naučit děti vhodnou formou se respektovat navzájem. V *Naší rodině* píše Klepková, že v rodičovství bychom měli stanovit hranice, ale být pro naše děti spíše přiměřenou autoritou.

3.4. Funkce manželského systému

3.4.1. Funkce manželského systému v odborné literatuře

Každý systém rodiny se skládá z několika subsystémů. Nejpodstatnější je manželský subsystém, subsystém rodič – dítě a sourozenecký subsystém. Základním je manželský systém hrající ústřední roli ve všech vývojových fázích životního cyklu rodiny. Celkový úspěch jakékoliv rodiny závisí do značné míry na schopnosti ženy a muže vypracovat si dobře fungující vztah. Způsob, kterým manželé společně rozhodují, jak zvládají konflikt, jak plánují budoucnost rodiny, jak si vzájemně uspokojují potřebu jistoty a sexuální potřeby atd., je určitým modelem interakce a intimity mezi mužem a ženou, který ovlivňuje i vývoj dětí.³³

Následující kapitole se budu zabývat funkčností manželského systému v časopise *Naší rodině*.

3.4.2. Funkčnost manželského systému v časopise *Naše rodina*

V čísle 1, které, vychází dne 31/12 2007 se Strouhalová zabývá vztahy v manželství. Jak je možné, že jsou někteří manželé ve středním věku a drží se za ruku? Je za tím práce na vztahu, určitě to není zadarmo. Strouhalová tvrdí, že základním kamenem živého vztahu je komunikace. Měla by být otevřená, ale pravdivá i laskavá, okořeněná i taktem. Samozřejmě, že nejde jen o tzv. mluvení, ale hlavně o naslouchání. Jestliže má mít komunikace efekt, je třeba navazovat oční kontakt. V případě nejasnosti se ujistit zopakováním vlastními slovy, zda jsme partnerovým slovům správně porozuměli. Dále je důležité nic nebrat jako samozřejmost a umět partnerovi pěkně

³³ Srov. SOBOTKOVÁ, I. *Psychologie rodiny*, s. 25.

poděkovat. Dle Strouhalové má velkou sílu pro vztah překvapení. Dále je dobré se naučit správně poprat s časem. Naplánovat si, co nás čeká o víkendu, kdy budeme trávit společnou chvíli jen s partnerem, ale také, kdy budu mít sám pro sebe čas.³⁴

K funkčnosti manželského systému v Naší rodině se zabývá Šilhavá v čísle 31, které vychází 31/7 2007. Dle nejnovějších statistik se zjistilo, že pevný manželský svazek v České republice vydrží jen zhruba třetině párů. Prý jsou Češi v problematice rozvodovosti velmi populární, hned po Belgičanech. Ze statistik také vyplynulo, že po letech spolu strávených vztah tzv. „vyhasne“, vlastně jen díky rozdílnosti povah, názorů nebo zájmů. Aby se vztah dařilo udržovat, je třeba zkusit nový pozitivní pohled.³⁵

Dle Bilddulpha prý v rodině platí jedno pravidlo: „*At' u svého partnera nebo dětí věnujete pozornost čemukoli, začne se to rozvíjet a narůstat. Každý partner je současně krásný i ošklivý, podle toho, jak se na něj díváte. Každé dítě je geniální a hloupé. Záleží na Vás. Všímejte si jevu, který byste chtěli vidět co nejčastěji, a pozorujte všechny jeho projevy.*“³⁶ Takovým přístupem získáme mnoho bohatství, které se skrývá v našem partnerovi i v našich dětech.³⁷

V č. 1 Naší rodiny ze dne 29/12 2009 se Šilhavá na sklonku roku zamýšlí nad tím, že by se děti měli v rodinách cítit bezpečně. V rodině, kde panuje zdravé ovzduší pravé a vzájemné lásky manželů, tam se dětem daří. Aby to tak bylo, měla by být láska sycena. Žít manželskou láskou není vůbec snadné. Vzájemně si ubližujeme i při velké snaze. Učíme se postupně překonávat nedorozumění, uznáváme chyby a navzájem si odpouštíme. Když je dobrá vůle, láska se prohlubuje. Šilhavá vzpomíná, jak P. Vladimír Rudolf při křtu dětí říkal:³⁸ „*Vaše děti budou šťastné, když budete šťastní vy. Manželství je práce, práce a práce!*“³⁹

Další článek v časopise Naše rodina, který mě zaujal má č. 3. Časopis vyšel 13/1 2009 a jeho název zní: Máme si ještě co říct? Tento článek se specializuje na řešení soukromých rodinných záležitostí. Manželé Pavlasovi z Olomouce radí, co se dát dělat pro zlepšení komunikace v rodinách. Je dobré umět nebo se naučit vzájemně chápat. Pochopením druhého i jeho odlišností nám dává prostor ke komunikaci. Pak je snadnější se věnovat otevíráním bolestivějších témat. Když nemluvíme se svým partnerem o svých pocitech, on neví, co prožívám, co mě trápí, vlastně ten druhý ani

³⁴ Srov. STROUHALOVÁ, B. Tak trochu spolu zase chodit. *Naše rodina*, 2007, roč. 39, č. 1, s. 21.

³⁵ Srov. ŠILHAVÁ, J. Aby oheň nevyhasl. *Naše rodina*, 2007, roč. 39, č. 31, s. 21.

³⁶ ŠILHAVÁ, J. Aby oheň nevyhasl. *Naše rodina*, 2007, roč. 39, č. 31, s. 21.

³⁷ Srov. ŠILHAVÁ, J. Aby oheň nevyhasl. *Naše rodina*, 2007, roč. 39, č. 31, s. 21.

³⁸ Srov. ŠILHAVÁ, J. Povzbuzení z Kány Galilejské. *Naše rodina*, 2009, roč. 41, č. 1, s. 21.

³⁹ ŠILHAVÁ, J. Povzbuzení z Kány Galilejské. *Naše rodina*, 2009, roč. 41, č. 1, s. 21.

netuší, že to co mi dělá, mi ubližuje. Pavlas konstatuje, že je důležité si přiznat, „něco není v pořádku“. Jestliže si to přiznám a mám touhu to změnit, jsem na dobré cestě ven z problému. Je třeba si zpříjemňovat dny příjemnými rituály. Jsme sice vedle sebe, ale nic spolu nesdílíme. Život rodiny má být, ale sycen zážitky. Když chybí prožívání něčeho společného, můžeme spolu být třeba i pět hodin a nepromluvit ani slovo. Jsou mezi námi i partnerské páry, které jsou spolu málo, ale když se na ně podíváte, vidíte, že to mezi nimi jen kvete. Oni si umí společného času totiž vážit. Do svého vztahu investují a ta investice se jim bohatě vrací.⁴⁰

Pavlasová říká: „Lidé začnou většinou o vztahu přemýšlet, až když se objeví nějaký problém. Neuvědomují si, že není samozřejmé, když vztahy dlouhodobě fungují. Vztah je něco, co je třeba pěstovat. Pečovat o vztah znamená žít ho společnými zážitky, jinak začne vadnout.“⁴¹

Šilhavá se k tomuto tématu připojuje v časopise Naše rodina v č. 1 ze dne 3/1 2012. Rodiče jsou pár a měla by jejich láska růst spolu s jejich dětmi. Jako první povinností otce k dětem je milovat jejich matku. A tak by to mělo fungovat i opačně. Znamý kněz a salesián Ferrero má mnoho bohatých zkušeností při doprovázení rodin, k tomuto tématu říká, že jestliže vztah rodičů zůstává silný a živý, rodina si plní obvykle své funkce a všechny problémy se dají řešit. Šilhavá připojuje myšlenku, že rodina plní své funkce, když je citové jádro stabilní. Je potřeba neustále vnímat konkrétní lásku, protože láska je každodenní injekcí naděje. Tuto naději děti pro přežití na tomto světě potřebují. Manželství je svazek, který míří k vyšším cílům. Není zde na místě hierarchie, rozhoduje se společně, jsou tu rozdílné funkce i odpovědnost. Rodina přece nemůže být jako kasárna s velitelem a podřízenými. Je dobré pro rodinu dospět k opravdové shodě srdcí, tím myslíme hodně komunikovat a hlavně si hodně naslouchat.⁴²

Antoin de Saint Exupéry věděl: „Milovat, neznamena hledět jeden na druhého, ale dívat se spolu stejným směrem“.⁴³

⁴⁰ Srov. ILČÍKOVÁ, J. Máme si ještě co říct? *Naše rodina*, 2009, roč. 41, č. 3, s. 21.

⁴¹ ILČÍKOVÁ, J. Máme si ještě co říct? *Naše rodina*, 2009, roč. 41, č. 3, s. 21.

⁴² Srov. ŠILHAVÁ, J., Dívat se spolu stejným směrem. *Naše rodina*, 2012, roč. 44, č. 1, s. 21.

⁴³ ŠILHAVÁ, J., Dívat se spolu stejným směrem. *Naše rodina*, 2012, roč. 44, č. 1, s. 21.

3.4.3 Porovnání funkčnosti manželského systému

V odborné literatuře Sobotková píše, že manželský systém hraje významnou roli ve všech vývojových fázích životního cyklu rodiny. Záleží jak si dokáží manželé vypracovat svůj vztah. Funkčnost manželského vztahu velmi ovlivňuje vývoj dětí. Děti pro svůj dobrý vývoj potřebují dobré rodinné zázemí.

Naše rodina se v oblasti manželství především soustředí na problém komunikace, zatímco odborná literatura – Sobotková vidí témat více.

Strouhalová například v Naší rodině tvrdí, že základním stavebním kamenem živého vztahu je komunikace. Komunikace by měla být otevřená, ale i pravdivá a laskavá a taktní.

Toto i sdílí další článek, kde Ilčíková sděluje rady rodinných terapeutů z Olomouce. Pavlasovi apelují na zlepšení komunikace, které je možné pochopením druhého. Dále radí prožít něco společného, tím je syćen zážitky.

3.5. Hodnocení vývoje dětí

3.5.1. Hodnocení vývoje dětí v odborné literatuře

Dětství není pouhou přípravou na dospělost, ale je specifickou dobou lidského života. Dítě je na každém stupni vývoje jiné a vyžaduje jiný výchovný způsob. Nejlépe to můžeme vidět na dvou teoriích, které ovlivnily vývojovou psychologii – Freudova psychoanalýza a Piagetova kognitivní teorie. Obě mají pět základních etap od narození do dospělosti.

Piagetova periodizace:

1. Etapa senzorické inteligence – období od narození do jednoho a půl až dvou let
2. Etapa symbolického a předpojmového myšlení – trvá asi do čtyř let
3. Etapa názorového myšlení – od čtyř do sedmi nebo osmi let
4. Etapa konkrétních operací – asi do jedenácti až dvanácti let
5. Etapa formálních operací - po jedenáctém nebo dvanáctém roce, je konečným, nejvyšším stádiem vývoje inteligence⁴⁴

Freudova psychoanalýza:

1. Orální stadium (zhruba první rok života). Dítě by mělo v celé orální etapě prožívat bezpečí z vyplývajícího vztahu k matce.

⁴⁴ Srov. LANGMEIR, J., KREJČÍŘOVÁ, D., *Vývojová psychologie*. s. 239.

2. Anální stadium (zhruba druhý a třetí rok dítěte). Dítě přijímá pudové uspokojení ze stimulace anální krajiny, zvláště při zadržování a vypuzování exkrementů.
3. Falické období – časné stadium genitální (zhruba od čtyř let). Místo uspokojování libida se přesune do genitální oblasti. Tento přesun spolu s vyspíváním psychického aparátu (instance ego) přináší s sebou řadu změn ve vývoji osobnosti nejen dítěte, ale i ve vztazích ke druhým lidem. Jestliže se dítěti podaří obtíže překonat je mu otevřen normální psychický vývoj, ale v opačném případě je dán základ pro vznik mnoho neurotických obtíží v dospělosti.
4. Stadium latence (asi pěti nebo šesti let do počátku dospívání). Dítě vstupuje do školy ustupuje čas na emoční a sexuální tužby a zájmy do pozadí. Stabilita v této době je zaměřena na osvojování kulturních hodnot a diferencovaných sociálních rolí. Superego je lépe posíleno a organizováno.
5. Genitální stadium (od počátku dospívání, tj. asi od dvanácti let). Dospívající navazuje vztahy mimo rodinu, jeho sexuální přání se mění z incestních na neincestní. Dospívajícího milostný vztah je podmíněn a zabarven vztahy v původní rodině. Ve svých erotických vztazích už není dospívající tak egocentricky zaměřen na své uspokojení, ale učí se něžnosti k druhému, učí se lásku nejen vyžadovat, ale i poskytovat ve vzájemně uspokojujícím vztahu. Freud je založen na teorii, že všechno chování je podmíněno pudovou energií. V osobnosti dospělého člověka jsou tedy určitá přání, fantazie, představy, strach, obrany či očekávání odvozeny z vývoje dětství. Projevy psychopatologické vyplývají z toho, že excesivní množství libida ulpí v některém ranném vývojovém stádiu. Nadměrná pasivita, patologická pedantičnost, narcistické zahledění do sebe a skrblení, jsou dle Freudových představ výsledkem nadměrné fixace na určitém vývojovém stadiu a souvisí s omezeným pokrokem do dalšího vývoje.⁴⁵

3.5.2. Hodnocení vývoje dětí v časopise Naše rodina

V časopise Naše rodina jsem vybrala k tomuto tématu v časopise 19 článků.

V čísle 6 Naší rodiny ze dne 11/02 2003 se zabývá Mertin tím, že jestliže chceme mít dítě vychované a zbavit se jeho nepořádnosti je třeba obrnit se trpělivostí, vytrvalostí a důsledností. Vytrvalost je spjata s důsledností. Svě výchovné působení musíme dotáhnout do zdárného konce. Mertin říká, že jestliže budeme laskaví, vytrvalí

⁴⁵ Srov. LANGMEIER, J, KREJČÍŘOVÁ, D., *Vývojová psychologie*. s. 239 - 242.

a důslední, bude naše dítě takové, jaké ho chceme mít. Nesmíme však zapomínat, že náš čas není neomezený, proto bychom měli věnovat čas opravdu důležitým věcem.⁴⁶

V čísle 13 Naše rodina ze dne 1/04 2003 se Mertin zamýšlí nad tématem, že rodiče se vstupem do školy většinou opouštějí efektivní a přátelský přístup. Najednou rodiče srovnávají děti mezi sebou, myslíme si, že kritika je lepší způsob jak zlepšit výkony. Ale opak je pravdou. Mertin sděluje, že malé děti potřebují ubezpečit, že vše se naučí a vše určitě zvládnou. Je třeba malé děti ujistit, že budou úspěšné ve všech oblastech. S postupujícím věkem může být konfrontováno se skutečností, že hraje dobře fotbal, ale psaní mu tolik nejde. Měli bychom chránit učení dítěte i jeho touhu po poznání a hlavně mu nebrat víru v úspěch. Víra i hory přenáší.⁴⁷

V čísle 7 Naší rodiny ze dne 17/02 2004 se Jana Šilhavá pozastavuje nad tím, že naše děti většinou slychají více negativ než pozitiv. Zapomínáme, že svými negativními projevy je můžeme ovlivnit na celý život. Dobré je si uvědomit chyby, poučit se z nich a propříště se jich vyvarovat. V případě chyby se umět omluvit. Na druhou stranu bychom si měli uvědomit, že výchova není zrovna „vrcholový sport“. Chyby jsou pro nás i darem, abychom se z nich mohli poučit a příště jednat lépe.⁴⁸

V časopise Naše rodina v čísle 47, které pochází ze dne 23/11 2004 se Šilhavá pozastavuje nad zvládnutím vzteku u dětí. Jako rodiče většinou nevidíme vztek u dětí rádi, ale měli bychom se v klidu zkusit zamyslet, co za ním vězí. Nejčastěji se za hněvem skrývají neuspokojené potřeby dítěte. Úkolem rodičů je naučit děti projevovat vztek dítěte přiměřeným způsobem. Děti bychom měli naučit, že nejlepší cestou, jak zvládnout vztek, je slovní vyjádření. Otevřeně si popovídat na koho se zlobíme a tím vyřešit situaci. Dobrou prevencí bývá čas a prostor k mluvení o těžkostech. Dále je dobré dát projevům hněvu spolu s dětmi pravidla, například: nesmí se kopat, házet předměty, tlouci s nimi, rozbíjet něco, říkat určitá slova a je třeba pokaždé se usmířit. Jestliže uděláme něco i my rodiče, co nás mrzí, máme možnost se dítěti omluvit. Rodičovská důstojnost neutrpí, právě naopak. Takovou situací se děti naučí odpouštět nejenom nám, ale i sobě. Jsou lidé, kteří se skoro na další konflikt těší, protože za ním přichází opravdová blízkost.⁴⁹

Kotmelová se zabývá v čísle 48 Naší rodiny vycházející 30/11 2004 pubertálním věkem a náročností výchovy tohoto období. Puberta je obdobím nesnadné výchovy.

⁴⁶ Srov. MERTIN, V., Rodičovská vytrvalost. *Naše rodina*, 2003, roč. 35, č. 6, s. 12.

⁴⁷ Srov. MERTIN, V., Úspěšné učení. *Naše rodina*, 2003, roč. 35, č. 13, s. 12.

⁴⁸ Srov. ŠILHAVÁ, J., Co slychávají naše děti. *Naše rodina*, 2004, roč. 36, č. 7, s. 27.

⁴⁹ Srov. ŠILHAVÁ, J. Mám vztek. *Naše rodina*, 2004, roč. 36, č. 47, s. 21.

Rodiče by se měli obrnit velkou trpělivostí, ale vyžadovat od dětí disciplínu. Z dlouhodobého výzkumu vyplývá, že rodinné vztahy nedopadají příliš dobře, když jsou děti příliš omezovány i ve věku 18 let. Děti pak hledají nějakou formu úniku z rodiny. Kotmelová říká, že se v této době vyplatí dospívajícím rozhodnutí vysvětlovat, ale také naslouchat jejich argumentům a zvážit je. Hranice a struktura jsou základem pomoci rodičů při výchově v pubertě.⁵⁰

V čísle 43. Naše rodina ze dne 25/10 2005 se Kotmelová zabývá tím, jak se vychovávají přátelské a milé děti. Kotmelová došla při porovnávání různých případů rodin k závěru, že děti, ač měly za sebou zvláštní přístup rodičů, vyrostly v přátelské a milé lidi. Společným jmenovatelem těchto rodin při výchově byly tři slova – láska, zájem a domov. Děti by měly vědět, že navzdory různým nepříjemným situacím je milujeme nesvazující láskou a neklademe na ně nepřiměřené nároky. O děti bychom měli projevovat zájem, který vede k řešení problémů. Aby výchova dětí dopadla dobře, měly by si být děti jisté domovem, kde jsou vítané a přijímané s jejich nedokonalostmi i průšvihy.⁵¹

Šilhavá v časopise č. 6 Naše rodina, které je ze dne 8/2 2005 se pozastavuje nad tím, co je v životě vlastně důležité. Zabývá se myšlenkou, že nemáme děti jen popohánět k výkonu. Britská společnost pro dítě a Společnost pro dětskou hru povzbuzovala rodiny v této době ke společné hře. Výzkumy této společnosti ukazují, že rodiče si myslí, že si s dětmi hrají dostatečně a každý den. Děti si myslí, že je to jen jedna čtvrtina. Podle dětí jsou rodiče unaveni nebo mají mnoho práce. Ve hře rodiče prý neumí dát dětem více prostoru v rozhodování i ve způsobu hry. Hraní je uznáváno odborníky za velmi důležitou a nezastupitelnou fázi života. Hra je součástí růstu a dětského zrání. Hrou upevňujeme spolu přátelství a vzájemnou důvěru. Britským odborníkům vyšlo v průzkumu, že rodiny co si spolu nehrají a vzájemně nekomunikují, nedokáží se ani vzájemně snést ve svých zvycích a povahách. Ve hře děti zažívají radost z vlastních životů, přijímají sami sebe a radují se. Hrou se učí chápat různé povahové zvláštnosti, normy a pravidla ve společnosti. V tomto článku jsem našla 2 doporučení pro nás rodiče. Prvním z nich je více si hrát s našimi dětmi, naučit se nechat pohltit tím co právě dělám a naučit se těšit z maličkostí (tomto máme dosti velké nedostatky). Jako

⁵⁰ Srov. KOTMELOVÁ, B. Noci s pubertou. *Naše rodina*, 2004, roč. 36, č. 48, s. 21.

⁵¹ Srov. KOTMELOVÁ, B. Jak se dělají milé děti. *Naše rodina*, 2005, roč. 37, č. 43, s. 21.

další doporučení je, abychom uměli děti povzbudit k odvaze, můžeme jim pomoci těmito větou: „*Díky, to se ti skutečně povedlo*“⁵²

Sojková v čísle 13 Naší rodiny ze dne 29/3 2005 tvrdí, abychom dokázali s dospívajícím klidně žít, musíme se dohodnout na pravidlech. Příkazováním nic nez můžeme, měli bychom se naučit s dospívajícím vhodně komunikovat. Cíl ve vhodné komunikaci spatřuje v tom, aby dospívající cítil spoluzodpovědnost za své chování. V tomto článku cituje Sojková Chytrého, který sděluje, že bychom neměli jen příkazovat a vyslyšet, ale umět projevit upřímný zájem o to, co se vlastně s dítětem děje.⁵³ „*Útočně vedený rozhovor jen zvětší vzdálenost, která mezi námi je. Rodič by měl umět o trávě (marihuaně) či práškách umět mluvit, ale neměl by dítě zahánět do kouta vyšetřováním, tlakem na to, „ted' už mi konečně řekni pravdu..“ Stanovisko by , ale měl formulovat jasně: „Tohle se mi nelíbí a budu muset přitvrdit, jakmile tvoje chování začne ovlivňovat školu, tvé zdraví, rodinné vztahy...“⁵⁴ dospívající musí vycítit, že s tím kategoričky nesouhlasíme, co dělá. Psycholog Chytrý rodiče nabádá, aby s dětmi o drogách a jiných úskalích v dospívajícím věku mluvili preventivně. Jako rodiče bychom se měli snažit být ke svým dětem otevření, nesnažit se je obviňovat, ale více se jich dotazovat a opravdu jim naslouchat.⁵⁵*

V 11 čísle Naší rodiny, která vycházela dne 15/3 2005 se Kotmelová zabývala tím, jak rodiče mají jednat s tzv. zlobivými dětmi. Ze všeho je prý nejdůležitější, aby děti věděly, že přes všechny výchovné problémy je dítě milováno a přijímáno. Velmi důležité je trpělivé vysvětlování toho, co je správné a co není. Při nesplnění je třeba dítěti hned přidělit sankce a důsledně je třeba dodržet. Účinná sankce je omezování požitků. Osvědčilo se např. zákazy televize nebo počítače. Na druhé straně je třeba při splněním úkolu dítě pochválit slovem, pohlazením nebo nějakou odměnou. V každé situaci musí rodiče být důslední, trpěliví i laskaví.⁵⁶

V čísle 17 Naší rodiny, která vyšla dne 26/4 2005 se Mertin zabývá tím, potřebuje – li dítě v životě vzory. Děti se od malička učí tím, že napodobují druhé lidi. Napodobují hlavně ty, kteří mají pro ně význam. Mezi první patří samozřejmě rodiče, mohou to i být sourozenci. Podobnou roli ale mohou zastávat i postavy z televize např. zpěváci, herci, sportovci, moderátoři. Mertin sděluje, že bychom měli s dětmi více

⁵² Srov. ŠILHAVÁ, J. Co je v životě důležité. *Naše rodina*, 2005, roč. 37, č. 6, s. 21.

⁵³ Srov. SOJKOVÁ, A. Máme doma pubertáka. *Naše rodina*, 2005, roč. 37, č. 13, s. 21.

⁵⁴ SOJKOVÁ, A. Máme doma pubertáka. *Naše rodina*, 2005, roč. 37, č. 13, s. 21.

⁵⁵ Srov. SOJKOVÁ, A. Máme doma pubertáka. *Naše rodina*, 2005, roč. 37, č. 13, s. 21.

⁵⁶ Srov. KOTMELOVÁ, B. Jak na „zlobidla“. *Naše rodina*, 2005, roč. 37, č. 11, s. 21.

mluvit o vlastním životě, o svém dětství i o tom, co jsme prožili během dne a děti nás budou vidět jako ty nejúžasnější lidi na světě.⁵⁷

V 32 čísle Naše rodina, které vyšlo 9/8 2005 se Šmídová zamýšlí nad tím, že není dobře tlačit na dítě, aby bylo téměř dokonalé. Dítě by mělo mít možnost být i nedokonalé. Rodiče, kteří mají na dítě přehnané nároky mohou tímto zahnat dítě do obranné pozice. V této pozici ono pak zapírá své nedostatky nejenom před ostatními, ale i před sebou, což je pro dítě destruktivní. Dítě se totiž může vyvíjet a růst jediné tehdy, když je obklopeno bezpodmínečnou láskou. Když dovolíme svým dětem být takové jaké jsou, být pravdiví, dokážou si přiznat svou slabost, tím budou na dobré cestě stát se silnými, pevnými a třeba dokonalými lidmi.⁵⁸

V 36 čísle Naše rodina, které vyšlo dne 6/9 2005 se Kotmelová pozastavuje nad právy a povinnostmi. Děti se víceméně dožadují práv nebo se jimi ohánějí a pozapomínají, že mají k nám rodičům i povinnosti. V zákoně o rodině jsou povinnosti, které má mít dítě k rodičům. Zákon mluví jasně – dítě je povinno své rodiče respektovat a ctít. Rodiče mají zase zodpovědnost za svou řádnou výchovu dítěte. Při výchově mohou použít přiměřených výchovných prostředků, ale nesmí utrpět důstojnost dítěte. Zajímavě zní citace zákona:⁵⁹ „*Dítě, které žije ve společné domácnosti s rodiči, je povinno podle svých schopností jim pomáhat. Je dále povinno přispívat na úhradu společných potřeb rodiny, pokud má vlastní příjem, popřípadě majetek, kterého lze použít pro společné potřeby rodiny. Děti, které jsou schopny se samy živit, jsou povinny zajistit svým rodičům slušnou výživu, jestliže to potřebují.*“⁶⁰ V případě, že naše děti se ohánějí jen právy a na naše jemná upozornění nereagují, je na místě právě tento zmiňovaný zákon.⁶¹

V dalším článku, který je v č. 1 vycházejícím ze dne 3/1 2006, se Kotmelová zabývá dětskou pubertou a problematikou s ní spojenou. Pokud se objeví nějaký problém je dobré zapojit i tatínka. Oni mají méně obav. Jestliže je však otec do své práce více ponořen a o rodinu nejeví každodenní zájem, je právě toto období vhodné jak se do rodinného života intenzívně zapojit. Kotmelová tvrdí, že každý problém je šancí a velkou zkušeností, která je k nezaplacení. Závěrem Kotmelová sděluje, že je vhodné si

⁵⁷ Srov. MERTIN, V. Potřebuje dítě v životě vzory? *Naše rodina*, 2005, roč. 37, č. 17, s. 23.

⁵⁸ Srov. ŠMÍDOVÁ, S. Dokonalé dítě. *Naše rodina*, 2005, roč. 37, č. 32, s. 21.

⁵⁹ Srov. KOTMELOVÁ, B. Biju se za svá práva. *Naše rodina*, 2005, roč. 37, č. 36, s. 21.

⁶⁰ KOTMELOVÁ, B. Biju se za svá práva. *Naše rodina*, 2005, roč. 37, č. 36, s. 21.

⁶¹ KOTMELOVÁ, B. Biju se za svá práva. *Naše rodina*, 2005, roč. 37, č. 36, s. 21.

popovídat o takových „pohodách“ s ostatními rodiči dospívajících. Při větších problémech je třeba navštívit odborníka.⁶²

V čísle 3 ze dne 15/1 2008 Naší rodiny se Šilhavá zabývá otázkou, že dnešním klíčovým heslem je „*všechno hned*“. Za idoly jsou považováni ti, co jsou mocní, krásní a bohatí. Velký podíl na tom mají masmédiá. Abychom byli „in“ musíme být zdraví, stále pružní, atletičtí.⁶³ Eleanor Rooseveltová říká: „*Nejjistějším způsobem, jak dětem podat těžké věci, představit je jako snadné.*“⁶⁴

Tato věta je aktuální pro dnešní dobu, která se vyznačuje nejistotou ve výchově i přílišnou uvolněností a shovívavostí. V dnešní době se zdá, že děti, ale nejenom ony reagují na problémy buď melancholickým útekem nebo nesmyslnou agresivitou. Rodiče by měli naučit děti rozpoznat problémy. Při jejich vyskytnutí pojmout problémy jako výzvu. Aby dítě umělo s problémem pracovat, musí mít o sobě dobré mínění. Dítě by mělo vědět, že námaha, trpělivost, vytrvalost a oběť je součástí života. Děti by také měly vědět o problémech v rodině a měly by se podílet na jejich řešení.⁶⁵ Jedna protidrogová kampaň má hlavní heslo: „*Důležitější než trénink k vítězství je trénovat prohru.*“⁶⁶ Je velmi důležité umět unést psychickou bolest, protože žít znamená umět reagovat. Jestliže chceme, aby naše děti prožívaly uspokojení plynoucí z překážek, musíme se vyhnout nadměrnému soucitu. Neznamená to, že děti v problémech necháme samotné, ale zkusíme překonat jednu obtíž svých dětí spolu s nimi.⁶⁷

V časopise Naše rodina Šilhavá řeší otázku hádek a odpuštění. V čísle 42, které vyšlo 12/10 2010, kde se inspirovala známou francouzskou Christiane Ponsardovou, která je matka tří dětí a napsala knihu Véra v rodině. Zamýšlí se nad tím, že snadněji se žádá o odpuštění i snadněji odpouští ten, kdo to zažil ve své primární rodině. V rodině, kde jsou sourozenci je plno nedorozumění, ale pro ně je to vzácná škola. V každodenních konfliktech by mělo dojít ke vzájemnému odpuštění. I my dospělí, bychom měli umět žádat o odpuštění. Jestliže dětem řekneme, že jsme se zmýlili, vysvobodíme je z falešného pocitu viny.⁶⁸

Cesta k odpuštění může být dlouhá, ale bychom někomu odpustili nebo ho požádali o odpuštění není nikdy pozdě. Cesta odpuštění je vlastně cesta k pravdě, i když

⁶² Srov. KOTMELOVÁ, B. Klídek to se zvládne. *Naše rodina*, 2006, roč. 38, č. 1, s. 21.

⁶³ Srov. ŠILHAVÁ, J. Děti nemůžeme uchránit před životem. *Naše rodina*, 2008, roč. 40, č. 3, s. 21.

⁶⁴ ŠILHAVÁ, J. Děti nemůžeme uchránit před životem. *Naše rodina*, 2008, roč. 40, č. 3, s. 21.

⁶⁵ ŠILHAVÁ, J. Děti nemůžeme uchránit před životem. *Naše rodina*, 2008, roč. 40, č. 3, s. 21.

⁶⁶ Srov. ŠILHAVÁ, J. Děti nemůžeme uchránit před životem. *Naše rodina*, 2008, roč. 40, č. 3, s. 21.

⁶⁷ Tamtéž, s. 21.

⁶⁸ Srov. ŠILHAVÁ, J. Od hádky k odpuštění. *Naše rodina*, 2010, roč. 42, č. 42, s. 21.

je odpuštění opravdové, vzpomínky se nám mohou vracet, ale už nás neničí a ani nám nebrání žít.⁶⁹

V dalším článku časopise Naše rodina v čísle 2, která pochází z 11/1 2011 se Šilhavá věnuje výchově dětí. Sděluje, že tzv. opičí láska dětem neprospívá. K pravé lásce totiž patří i určité meze. Pomoc dětem, uspokojování jejich potřeb a ochota jim být nablízku, by měli být totiž přiměřené. Když je něčeho moc, k dobru dítěte to nepřispívá.

Jedině tam, kde děti nejen berou, ale i dávají, vládne spravedlnost a panují pěkné vzájemné vztahy.⁷⁰

V 11 čísle Naší rodiny vycházejícím 15/3 2011 se Šilhavá zaměřila na to co je v životě důležité, co potřebují děti v životě nejvíce. Nejenom děti, ale vlastně všechny bytosti potřebují v životě uznání. Naše osobnost sílí pomocí osob, které nám věří. I dospívající je velmi šťastný pokud ho podporujeme, oceňujeme, chválíme ho – uvědomí – li si, že na světě není sám a bere ohled i na druhé lidi. Rodiče dělají velkou chybu když dávají důraz na negativní pozornost. Známý salesiánský kněz Ferrero právě upozorňuje na důležitost pozornosti pozitivní, protože pozitivní pozornost účinně zabraňuje zbytečnému zlobení.⁷¹

V čísle 39 Naší rodiny, které vyšlo 27/9 2011 se Šilhavá zabývá výchovou v rodinách. Mají být rodiče přísní, nebo více dětem dopřávat svobodu. Jestliže rodiče vstoupí s dětmi do konfliktu, používají jeden trest za druhým. Děti tento způsob berou jako boj a samozřejmě chtějí v tomto boji zvítězit. Jestliže rodiče autoritativně rozhodnou, děti to snášejí špatně, rebelují a nakonec se odcizí. Výsledek je, že děti jsou ještě více zlobivější. Právě v takovýchto situacích se máme nechat inspirovat od známého vychovatele Dona Bosca (1815-1888), který napsal pojednání „*O trestech v salesiánských domech*“⁷²: „*Víte, v jak těžké době žijeme a jak snadno může i malá neopatrnost způsobit velké následky...Systém, který běžně používáme, se nazývá preventivní. S jeho pomocí s žáky jednáme tak, že se bez jakéhokoli vnějšího násilí podřídí naší vůli. Chci Vám tím říci, že nikdy nesmíme používat donucovacích prostředků, ale pouze přesvědčování a lásky.*“⁷³ Dle Dona Bosca se nesmíme řídit myšlenkou: tresty a autoritářské myšlení typu „*budeš poslouchat, nebo...*“ je potřeba nahradit vzájemnou úctou a spoluprací. Děti potřebují vedení, ale ne důstojníky, ale děti

⁶⁹ Srov. ŠILHAVÁ, J. Od hádky k odpuštění. *Naše rodina*, 2010, roč. 42, č. 42, s. 21.

⁷⁰ Srov. ŠILHAVÁ, J. Opičí láska dětem neprospívá. *Naše rodina*, 2011, roč. 43, č. 2, s. 21.

⁷¹ Srov. ŠILHAVÁ, J. Co děti nejvíce potřebují. *Naše rodina*, 2011, roč. 43, č. 11, s. 21.

⁷² Srov. ŠILHAVÁ, J. Když rodiče prohrávají. *Naše rodina*, 2011, roč. 43, č. 39, s. 21.

⁷³ ŠILHAVÁ, J. Když rodiče prohrávají. *Naše rodina*, 2011, roč. 43, č. 39, s. 21.

by měli vědět, že je respektujeme jako rovnocenné lidské bytosti. Dítě, které je bito, je hluboce uraženo ve své důstojnosti, stejně tak ztrácí i svou důstojnost dospělý. Ze základních preventivních principů je při konfliktech s dětmi třeba odpouštět. Pak se dům nestane bojištěm, ale příjemným místem, kde zavládne nejenom harmonie, ale i spolupráce.⁷⁴

V 20 čísle Naší rodiny ze dne 15/5 2012 se Šilhavá zamýšlí nad tím, jaké nosíme brýle, jestli pozitivní či negativní. Samozřejmě s pozitivními brýlemi lze dojít dál. Někdy se v rodinách stane, že na jedno dítě se pohlíží pozitivně a na druhé pouze negativně. Jedno musí být pod kontrolou, dělá vše špatně a má výchovné problémy a druhé se chová způsobně a má výborný prospěch. Rodiče si často ani neuvědomují, jak tímto posilují špatné návyky jednoho a kladné chování druhého. Rodič, který nosí negativní brýle si ale nedovede všimnout, že každé problematické chování má i svůj líc. A jestliže nechceme mít z dítěte uzlíček nervů, zamysleme se nad každým vyřčeným hodnocením. Každý člověk ze sebe vydá více, jestliže je chválen. Jestliže začneme používat opačné pozitivní brýle nestačíme se divit, za co pak budeme své dítě chválit.⁷⁵

3.5.3. Porovnání hodnocení vývoje dětí v odborné literatuře a v Naší rodině

V Naší rodině jsem našla 19 článků. Tématika v Naší rodině je široká, zaměřuje se z velké části na vhodnou výchovu, zda jsou rodiče důslední, zda při výchově mají pozitivní nebo kritický pohled, zda rodiče dětem umožňují být i nedokonalými. Další tematika je zastoupena v problematice s dospívajícími. Nejlepší cestou v této době je naslouchat dospívajícím a případná rozhodnutí vysvětlovat.

V Naší rodině vhodnou komunikací dosáhneme to, že dospívající cítí spoluzodpovědnost za své chování. Chytrý sděluje, že zvláště v této době je vhodné projevit upřímný zájem o dítě.

V odborné literatuře se Langmaier věnuje Freudovým stádiím, kde Freud říká, že děti ve stadiu latence, kdy jde dítě do školy je superego posíláno. Dítě je připraveno na školní výkon.

V Naší rodině Mertin sděluje, že právě rodiče v tomto období opouštějí efektivní a přátelský přístup k dětem. Není dobré děti mezi sebou srovnávat. Mertin sděluje, že kritika není zrovna nejlepší způsob, jak u dětí zlepšit výkony. Dítě musí pocítit, že mají naši podporu vše zvládnou.

⁷⁴ ŠILHAVÁ, J. Když rodiče prohrávají. *Naše rodina*, 2011, roč. 43, č. 39, s. 21.

⁷⁵ Srov. ŠILHAVÁ, J. Nasadme si pozitivní brýle. *Naše rodina*, 2012, roč. 44, č. 20, s. 21.

3.6. Postoj ke škole a ke studijním výsledkům

3.6.1. Postoj ke škole a ke studijním výsledkům v odborné literatuře

Matoušek shledává ve vztahu k funkčnosti rodiny jako zásadní postoj ke škole a ke studijním výsledkům. Matějček ve své knize *Škola rodičů* šíří názor, že je třeba uvážlivý a taktický výchovný postup, je-li dítě málo ctižádostivé. Základní poučka zní: Pochválit dítě za každou snahu – a neočekávat výkon! Snaha má totiž onu dobrou vlastnost, že se dokáže přenášet z jedné úspěšné oblasti do druhé. A zvláště u nectižádostivých dětí je třeba spolupráce. Jestliže dítě cítí oporu, pak máme možnost taktně zvyšovat pracovní tempo, měnit a ztěžovat podmínky a tím zvyšovat výkonnost dítěte. Dále Matějček připomíná, že škola není v životě dítěte úplně všechno, život není jenom o známkách. I nectižádostivé děti mohou být v životě šťastné a úspěšné a mohou druhým lidem do života vnést mnohem více dobrého než ty ctižádostivé.⁷⁶

Matějček poukazuje na poznatek, že v nové vývojové fázi (pubertě) se chlapci před sebou vzájemně provokují, věnují se sportu a před druhými se vytahují. V této době identita dostává nový rozměr, jde zde více o společenské uznání, tak je jejich sebevědomí velmi citlivé. Těžce snášejí posměšky a pocity méněcennosti jsou prožívány nejtěživěji. V této době bychom měli být opatrní s přílišnou kontrolou. Matějček říká, že přílišná kontrola svazuje. Proti omezení vlastní svobody se člověk brání např. lhaním. Není to špatným charakterem, ale spíše projevem vzpoury proti kontrole. Matějček dodává, že děti z toho vyrostou. Rodiče by měli povolit a dopřát více volnosti, dát možnost dítěti vyniknout v mimoškolní činnosti. V opačném případě budeme prohrávající. Zkušenost říká, že jestliže je dítě úspěšné alespoň v mimoškolní činnosti a dostane se mu rodičovského ocenění, navozuje vztahy důvěry a intimity, které může promítnout do oblastí dřívějších neúspěchů a stresů. Matějček ještě varuje, že když dítě lze převážně ve věcích týkajících se školy je třeba, abychom jako rodiče šli pořádně do sebe! Měli bychom přezkoumat zda se vyplatí kontrola pomocí nebo sevřením, proti kterému se dítě nutně brání.⁷⁷

⁷⁶ Srov. MATĚJČEK, Z. *Škola rodičů*, s. 13.

⁷⁷ Srov. MATĚJČEK, Z. *Škola rodičů*, s. 31.

3.6.2. Postoj ke škole a studijním výsledkům v časopise Naší rodině

Z časopisu Naše rodina jsem vybrala k tomuto tématu 9 vhodných článků. V prvním článku se Kotmelová v čísle 25. ze dne 22/6 2004 zabývá tím o čem vlastně vysvědčení vypovídá. Jestliže se nám vysvědčení moc nezamlouvá, je třeba se zamyslet a vzít tuto informaci jako výzvu. A příští školní rok se zařídíme jinak, samozřejmě, že nebudeme dítě deptat slovy: „*Jestli tam bude trojka.... Tak uvidíš.*“ S takovým přístupem by dítě nemuselo ani s vysvědčením dorazit domů. Pokud vysvědčení nedopadne jak bychom chtěli, je třeba být nad věcí a důsledně a cíleně to řešit na začátku školního roku. Není třeba stresovat dítě o prázdninách učením, ale vhodnou formou ho motivovat po poznání např. návštěvou různých hradů a zámků atd. Od začátku školního roku dítě důsledně kontrolovat a vyžadovat přípravu. Je možné navštívit učitele předmětu, kde mělo dítě problém a poprosit o spolupráci v případě ve skluzu v učení. V případě neúspěchu navštívíme pedagogickou-psychologickou poradnu, kde zjistí zda nemá dítě specifickou vadu učení. Není pravdou, že dítě, které má špatné známky, si zaslouží méně lásky, právě naopak.⁷⁸

Kotmelová se zabývá v č.10 v Naší rodině, která vyšla 8/3 2005 dětmi, které mají problémy nejenom ve škole. Začíná to už ve školce, kdy mají problémy s adaptováním v kolektivu. Ve škole mají problémy s pozorností. Jsou to chytré děti, ale neudrží dlouho pozornost a tím se brzo vyčerpají. Z takových dětí se stávají třídní šašci ve vyučovacích hodinách. Oni vlastně jen hledají jiný způsob, jak na sebe upozornit, když nevynikají v učivu. Takovými dětmi se i zabývá psycholožka Boková ve středisku výchovné péče, kam přicházejí rodiče. (když už si nevědí rady nebo je posílá škola). Většina dětí s takovými projevy má diagnózu syndrom ADHD – dříve lehká mozková dysfunkce LMD. Na neurologickém vyšetření se najdou drobné odchylky od normálu, které se jinak než „*zlobením*“ neukazuje. Poškození se projevuje neklidem, špatnou pozorností. U dítěte se vyskytují poruchy učení i nevhodné navazování kontaktu s vrstevníky. K tomuto poškození dochází v těhotenství, ale častěji při porodu nebo úrazem. Výchova takového dítěte je velmi náročná. Typické výchovné prostředky (tresty a odměny) se míjejí účinkem. Obranný postoj dítěte bývá⁷⁹ „*mně je všechno jedno*“⁸⁰ později se k tomu přidá otevřený odpor, provokace nebo hrubosti. Rodiče mají

⁷⁸ Srov. KOTMELOVÁ, B. Vysvědčení. *Naše rodina*, 2004, roč. 36, č. 25, s. 24.

⁷⁹ Srov. KOTMELOVÁ, B. Proč jsou některé děti „zlobivé“ *Naše rodina*, 2005, roč. 37, č. 10, s. 21.

⁸⁰ KOTMELOVÁ, B. Proč jsou některé děti „zlobivé“ *Naše rodina*, 2005, roč. 37, č. 10, s. 21.

pocit, že výchovně selhali, proto někteří rezignují, jiní zase stupňují nátlak na dítě a trestají ho nepřiměřeně. Je to začarovaný kruh.⁸¹

„Děti k nám nejčastěji přicházejí v páté nebo šesté třídě, kdy jsou problémy už vyhrocené. Úspěšnost pomoci rodině pak hodně závisí na tom, do jaké míry je dobrý vztah mezi dítětem a rodiči zachován. To je z mého hlediska nejdůležitější,“⁸² odpovídá na otázku Ludmila Boková, zda dokáže dítěti pomoci.

Klepková se zamýšlí zase nad školním tématem v článku č. 5 ze dne 31/1 2006. Toto téma souvisí s tím předchozím, proto ho zde uvádím. Jsou perné chvíle ve školním období, kdy naše děti mají v žákovské knížce skoro samé poznámky atd. Žákovská knížka se stává pro nás nepříjemnou četbou. Mnoho rodičů si povzdechne, ať je pololetí za námi. Stejně postižení rodiče, kterým už ratolesti odrostly, nás povzbuzují, že časem se poznámkám budeme jen usmívat. Klepková zmiňuje příběh známého co měl syna, který ve třinácti kouřil, úkoly nenosil, každou chvíli měl nějaký průšvih. Když už nemohlo být hůře, otec se na něj prý podíval a řekl⁸³: *„Podívej, jsi silný. Zvládneš to. Já ti věřím.“⁸⁴* Syn se prý cítil zaskočený důvěrou a vírou otce, že skončil s kouřením. Snažil se dát do pořádku vztahy s okolím i školu. Potřeboval vědět, že je pro otce důležitý. Dostal důvěru a tím zjistil, že stojí za to na sobě pracovat. Za nějaký čas se od otce dočkal zase uznání a sám uznal, že se cítil moc dobře. Bylo výborné, že ho otec přijal takového, jaký je.⁸⁵

V čísle 6 Naší rodině ze dne 6/2 2007 se Šilhavá zabývá, tím čím mohou být rodiče prospěšní, jak mohou dětem pomoci při učení. Pohodu v našich rodinách narušují právě školní povinnosti a spíše neúspěchy, zvláště když naše děti přestupují na druhý stupeň. Jak dětem pomoci, aby jim šlo učení lépe? Je dobré dítě správně motivovat, ale odměny musí být i dosažitelné. Odměnou nemusí být peníze, ale třeba společné odpoledne nebo výlet na kolech. Rodiče by měli ocenit úsilí dětí. V případě, že se dítě učí, ale na známkách to není vidět, je třeba se zamyslet, čím to je. Kde udělalo dítě chybu, zda se neučí špatným způsobem, nebo má mezery v minulých látkách. Jedna forma pomoci je, že si necháme od dítěte odpřednášet učební látku. Dítě si při přípravě může dělat výpisky (tím, poznáme zda dítě umí pracovat s textem) a přednesem se může zbavit trémy. Dle pedagožky a psychoterapeutky Mácové z křesťansko-psychologické

⁸¹ KOTMELOVÁ, B. Proč jsou některé děti „zlobivé“. *Naše rodina*, 2005, roč. 37, č. 10, s. 21.

⁸² Tamtéž, s. 21.

⁸³ Srov. KLEPKOVÁ, J. Zase ta škola! *Naše rodina*, 2006, roč. 38, č. 5, s. 21.

⁸⁴ KLEPKOVÁ, J. Zase ta škola! *Naše rodina*, 2006, roč. 38, č. 5, s. 21.

⁸⁵ Srov. KLEPKOVÁ, J. Zase ta škola! *Naše rodina*, 2006, roč. 38, č. 5, s. 21.

poradny bychom se měli zajímat spíše o dítě a předmět, nejen o výsledky. Můžeme dítěti přiblížit předmět z jiného úhlu pohledu. (dějepis můžeme dětem přiblížit přes kuchyni, zbraně, dobové odívání nebo literaturu). Tato metoda je náročnější, ale velmi účinná. Mácová vidí ve vytrvalosti a vůli, kterou bychom měli u dětí pěstovat pomocí domácích povinností nebo dokončením práce, která už děti přestala bavit. A nejdůležitějším dle Mácové je táhnout s dětmi za jeden provaz.⁸⁶

Klepková se v čísle 6 ze dne 5/2 2008 také zabývá školní tematikou. V hlavní roli, zde vystupuje životní příběh o Zdeňkovi, který ve škole moc nevynikal. Byl neposedný, byl hyperaktivní, nesoustředil se. Striktní školní řád mu nevyhovoval. Otec ho přihlásil na box, ve vrhu koulí vyhrál žákovský přebor, ale škola byla pro něj jen utrpení. V prospěchu se stále zhoršoval, začal také kouřit. Na střední průmyslovku se dostal. Na škole brzy onemocněl. Ve druhém ročníku musel přerušit studium a léčil se dlouhodobě v lázních. Zde se seznámil s plno zajímavými lidmi, kteří s ním rozmlouvali o knížkách a umění. Z lázní se vrátil jiný člověk, který si chtěl dodělat školu. Léčil se a studoval, nevzdával se při prvních nezdarech a pokračoval ve studiu na vysoké škole. Zažíval tu krušné chvíle, ale potkalo ho štěstí v podobě spřízněné party spolužáků. Vytvořili tým a společně se připravovali na zkoušky, společně školu dodělali. Tento životní příběh nám ukazuje jak nemusí být důležité známky na základní škole. Důležité je se nenechat odradit prvními nezdary a být přesvědčen o zvládnutí. K tomu přidáme ještě píli a vzájemnou spolupráci a úspěch je zaručen.⁸⁷

Další školní tematikou se zabývá Šilhavá v č. 26 Naší rodiny, které vyšlo dne 23/6 2009. Ve statistice linky bezpečí vychází, že školní úspěchy či neúspěchy jsou vážnou příčinou rozepří mezi dětmi a rodiči. V roce 2008 se řešilo celkem 108 případů týkajících se vysvědčení. Z toho 31 případů v pololetí a 77 případů na konci školního roku. Pozitivní zprávou je, že poslední dobou klesají vyhocené situace v den vysvědčení. Častěji se školní výsledky řeší přes celý školní rok. Děti jsou zraněny tím, že mnohé rodiče zajímá více prospěch než ony samé. Pro mnohé děti je škola bojištěm, odkud málokdy vyjdou vítězoslavně. Proto, když přijdou domů a zrovna neoplývají výbornými známkami, potřebují i v této chvíli cítit, že rodiče jsou jejich spojenci. Šilhavá shledává, že je nejdůležitější, aby děti získaly pocit, že při nich budeme stát jako velmi dobří přátelé. Dle některých výzkumů mají ty děti lepší školní výsledky, o

⁸⁶ Srov. ŠILHAVÁ, J. Táhnete za jeden provaz. *Naše rodina*, 2007, roč. 39, č. 6, s. 21.

⁸⁷ Srov. KLEPKOVÁ, J. Vysvědčení je stále strašák? *Naše rodina*, 2008, roč. 40, č. 6, s. 21.

než se rodiče velmi zajímají i o jejich školní aktivity, než ty děti o které rodiče zájem neprojevují. Dítě by mělo mít pocit, že nám na něm záleží.⁸⁸

Dle Bernardini má škola určité funkce. Jako první funkcí je především dát dětem možnost naučit se mezi druhými slušně žít a respektovat je a chápat je. Jako druhořadý úkol spatřuje ve vyučování.⁸⁹

Šilhavá se zmiňuje v časopise *Naše rodina* v č. 36, které vyšlo 1/9 2009 o školní tematice. Zabývá se tím, že na začátku školního roku sní děti i rodiče o úspěšném pololetí. Na rodičích je, aby své děti uměli správně motivovat, umět podpořit ty, co si nevěří, líné povzbudili k výkonu atd. Škola je velmi důležitá v životech našich dětí, i v našem životě. Je důležité, aby děti věděly, že si nezakládáme jen na vynikajících výsledcích, ale jsme pyšní na to, že se dítě snaží. Je přece úžasný výrok: „*Výborně, udělal jsi všechno, co bylo v tvých silách*“⁹⁰ V případě, že se nám podaří vyzvednout dítě na základě práce, kterou vynaložilo, a pokroku, jehož dosáhlo, budou ti nejlepší méně náchylní k pýše. Je třeba, ale také děti vést k tomu, aby věděly, že školní úspěch je důležitý pro jejich budoucnost, ale aby se rozvinuly i v jiných oblastech, abychom jim ukázali i jiné bohatství, které se ve škole nenaučí. Dále Šilhavá vnímá, že je dobré děti zbavit strachu z neúspěchu. Rada jak se zbavit strachu z neúspěchu je následující. Překonat strach z překážky tkví v tom, postavit se k překážce čelem. Měli bychom dětem ukázat, že s vírou jde vše. Skoro každý dá za pravdu sloganu:⁹¹ „*Když chceš, můžeš mnohem víc, než si dokážeš představit.*“⁹²

Jinak, aby dítě překonalo strach z neúspěchu musí mít doma zázemí. Vědět, že rodiče, když dítě zrovna neuspěje nepřijde o jejich lásku, důvěru, aby dítě nemělo pocit, že při neúspěchu je neschopné. Rodiče by měli ukázat dětem, že při nezdaru se nezhroutí svět. Děti bychom měli povzbuzovat a povzbuzovat a zase povzbuzovat.⁹³

V dalším č. 36 časopisu *Naše rodina* se opět Šilhavá zabývá školní tematikou. Článek vyšel dne 31/8 2010, kde se Šilhavá zabývá, jak je rozdílná školní výchova matky a otce. Přirozená touha rodičů je, aby jejich dítě netrpělo. Výchova otce spočívá v realistickém a vyrovnanějším přístupu ke školní problematice. Otec ví, že když dítě nebude chtít, tak ho nemůže zastoupit. Když to nejde, nechá ho zakusit zklamání a doufá, že tím pomůže dítě dovést k větší zralosti. Úkolem otce je ukázat matce, že její

⁸⁸ Srov. ŠILHAVÁ, J. Vysvědčení je za dveřmi. *Naše rodina*, 2009, roč. 41, č. 26, s. 21.

⁸⁹ Tamtéž, s. 21.

⁹⁰ ŠILHAVÁ, J. Nad novými sešity. *Naše rodina*, 2009, roč. 41, č. 36, s. 21.

⁹¹ Srov. ŠILHAVÁ, J. Nad novými sešity. *Naše rodina*, 2009, roč. 41, č. 36, s. 21.

⁹² ŠILHAVÁ, J. Nad novými sešity. *Naše rodina*, 2009, roč. 41, č. 36, s. 21.

⁹³ Srov. ŠILHAVÁ, J. Nad novými sešity. *Naše rodina*, 2009, roč. 41, č. 36, s. 21.

pomoc má svou nepřekročitelnou mez. Matka by měla uznat, že může dítěti pomáhat, ale studovat musí ono. Občas otcové matkám ujišťují. „*Bud' klidná, víc jsi udělat nemohla.*“ Otec prý by měl matku před dětmi chránit a otevřeně se za ni postavit v případě, že požadavky dětí překračují únosnou mez a tak i zarazit dětské pokusy zneužívat matčiny ochoty a vstřícnosti. Otec by prý občas měl vzít zodpovědnost na sebe, matky by si měly otcovský přístup vzít k srdci, protože životy dětí máme v rukou v omezeném čase, jsme za ně zodpovědní jen po určitou dobu. A čím budou naše děti starší, tím by měla naše zodpovědnost ustupovat do pozadí.⁹⁴

Šilhavá se školní problematikou zase zabývá v č. 35 ze dne 30/8 2011. Ferrero nás nabádá, aby byla škola pro děti radostnějším místem. Rodiče by to měli vzít jako svou výzvu. Chybou je, že děti se učí, protože musí. My rodiče bychom se měli zamyslet nad tím, jak dětem školu přiblížit, aby se chtěly učit. Děti by měly v rodině vidět, k čemu je vzdělání. Dítě se učí příkladem. Jako rodiče bychom měli vidět školní období jako největší investicí do budoucnosti pro naše děti. Bylo by dobré, aby se děti naučily během vzdělání řešit problémy a uvědomily si, že bez úsilí se ničeho nedosáhnou. Dále by měly vědět, že domácí úkoly nejsou jen výmysly paní učitelky, ale je to příležitost, jak se vypořádat s možnými slabostmi. Děti by měly vědět, že jsme jejich spojenci. My bychom měli jim pomoci si uspořádat den, kdy je čas povinností a kdy je čas odpočinku. My rodiče bychom pro studium našich dětí měli vytvořit klidné prostředí a duševní pohodu a u dítěte ocenit snahu a hlavně ocenit dílčí úspěchy např. dítě už umí vyřešit jeden typ příkladů, už se matematiky nebojí. To je velký úspěch, který by neměl být zastíněn školním hodnocením. Šilhavá píše, že bychom měli pravidelně chodit na třídní schůzky a nebýt protihráči s učiteli, ale angažující spojenci. Děti považují za důležité, co považujeme my za důležité.⁹⁵

3.6.3. Porovnávání postoje ke škole a studijních výsledků v odborné literatuře a časopise *Naše rodina*

V odborné literatuře Matoušek sděluje, že v případě neúspěchu je třeba dítěti pomoci. Vhodnou spoluprací rodiče s dítětem je možno dojít k lepším výsledkům. V případě dalších problémů je třeba vyhledat odborníky v pedagogicko – psychologické poradně. Matoušek sděluje, že v případných problémech se školou je potřeba, aby alespoň dítě vynikalo v mimoškolní činnosti.

⁹⁴ Srov. ŠILHAVÁ, J. Do školy chodíš ty! *Naše rodina*, 2010, roč. 42, č. 36, s. 21.

⁹⁵ Srov. ŠILHAVA, J. Škola už opět volá...*Naše rodina*, 2011, roč. 43, č. 35, s. 21.

V časopise Naše rodina jsem našla 9 vhodných článků k tomuto tématu. Kotmelová se vyjadřuje, jak rodiče můžou pomoci s případným školním neúspěchem. V článku Naše rodina také sděluje, že při neúspěchu je třeba vyhledat pomoc u odborníka. S tím se shoduje s Matouškem.

V č. 6/ 2007 se Šilhavá zabývá otázkou motivace a jak je důležitá v pomoci ve školní problematice. Šilhavá píše o psycholožce z křesťansko - psychologické poradny, která radí, že v případě neúspěchů můžeme dítěti pomoci přiblížit předmět z jiného úhlu pohledu.

Ilčíková, zde v Naší rodině v č. 36/2007 zdůrazňuje, jak je důležité mít pozitivní přístup.

Klepková také v č. 6/2008 zmiňuje, že pozitivním přístupem nejenom ke školním záležitostem dojdeme ke zdárnému cíli. Příběh dvou chlapců je dobrým příkladem.

Dále Šilhavá v č. 36/2010 píše o tématice přístupu ke školní problematice z pohledu matky a otce.

Šilhavá apeluje na rodiče, aby sledovali školní život našich dětí. Oni totiž musí vědět, že jsou pro nás důležití, a že jejich studium je pro nás důležité.

3.7. Styl komunikace

3.7.1. Styl komunikace v odborné literatuře

Důležitým ukazatelem ve zjišťování funkčnosti rodiny Matoušek spatřuje v komunikaci. Komunikační styl rodiny můžeme rozdělit podle kritérií na jasnost, participaci, řešení neshod a emociální vztahy.⁹⁶

Plzák nejdříve zavedl čtyři základní okruhy, ve kterých vyjádřil nejčastější problematiku v manželství. Nejčastějšími problémy jsou rodinné hospodaření, využití volného času, výchova dětí a sexuální soužití. Později zařazuje Plzák ještě pátý faktor komunikaci, která je mnohdy příčinou manželského nesouladu.⁹⁷

3.7.2. Styl komunikace v časopise Naše rodina

V Naší rodině se zabývají tématem komunikace v rodině, zde jsem našla 5 článků.

V časopise Naše rodina v č. 37 ze dne 14/9 2004 Šilhavá dle Plaňavy zdůrazňuje, že ve vzájemné komunikaci partnerů se pozná jejich vztah. 95% párů, přicházejících do

⁹⁶ Srov. MATOUŠEK, O. *Metody a řízení sociální práce*. s. 193.

⁹⁷ Srov. KRATOCHVÍL, S. *Manželská terapie*. s. 156.

manželské poradny má problém s komunikací. Vztahy můžeme zlepšit, pokud zlepšíme právě způsob komunikace. Není důležité co říkáme, ale jak to říkáme. Většinou jak mluvíme, je zpravidla účinnější, než – li to, co říkáme. Při komunikaci nejsou důležitá jenom slova ale:

- z 50 % vzezření, držení těla, vystupování, gestikulace, mimika
- z 43 % síla, intenzita, zbarvení, intonace hlasu, rychlost a plynulost řeči
- a jen 7 % slova.

Umění mluvit je všemocné. Ten kdo nemá co říci nepomůže mu ani rétorika. Dávejme si pozor na slova, protože mají velkou moc, mohou ublížit, ale i podpořit. Nejpersvědčivější komunikací jsou činy, skutky, příklady a práce. Nejdůležitějším faktorem v komunikaci je umění naslouchat.⁹⁸

Kotmelová v časopise *Naše rodina* v č. 44 ze dne 2/11 2004 nám sděluje: Aby byl dobrý manželský vztah, je třeba na něm neustále pracovat a měli bychom se učit jeden druhému porozumět. Muž a žena jsou rozdílné bytosti a mají rozdílné vnímání světa. Aby bylo manželství šťastné je třeba vědět, jak máme vyjadřovat lásku svému partnerovi. Pro každého je vyjádření zájmu něco jiného.⁹⁹

V tomto článku uvádí Kotmelová, že poradce manželských vztahů Gary Chapman vyjmenovává 5 základních jazyků lásky. Každý z nás máme jeden nebo dva způsoby, které pro nás znamenají, že ten druhý nás má opravdu rád.

1/ Slova ujištění a povzbuzení – zde se nám dostává ujištění jak jsme výteční. Potřebujeme být chváleni.

2/ Pozornost – potřebujeme chvílku soustředěné pozornosti druhého, kdy mu můžeme sdělit co nás potkalo, nebo o čem přemýšlíme.

3/ Přijímání darů – nejlepším sdělením lásky toho druhého jsou nápadité dárky.

4/ Skutky služby – láskyplný vztah toho druhého pro nás znamená, když vykoná nějakou drobnou domácí práci.

5/ Fyzický kontakt – pro nás je důležitý fyzický kontakt, potřebujeme pohlázení, objetí a také bohatší a častější sexuální život.¹⁰⁰

V *Naší rodině* v č. 19 ze dne 10/5 2005 Šilhavá ve spolupráci s Chytrým (rodinným terapeutem) se zabývá otázkou, co je to hádka a zda je či není dobré pro děti, aby byly hádky přítomny. Z článku vyplývá, že bychom pro dobro dětí se měli snažit naučit, že

⁹⁸ Srov. ŠILHAVÁ, J. Jak spolu mluvíme tak žijeme. *Naše rodina*, 2004, roč. 36, č. 37, s. 21.

⁹⁹ Srov. KOTMELOVÁ, B. Pět jazyků lásky. *Naše rodina*, 2004, roč. 36, č. 44, s. 21.

¹⁰⁰ Srov. KOTMELOVÁ, B. Pět jazyků lásky. *Naše rodina*, 2004, roč. 36, č. 44, s. 21.

hádku je o něčem a ne o někom. Zkusit brát hádku jako příležitost a šanci ukázat dětem, že ke komunikaci mezi lidmi konflikt prostě patří. Nemusí končit rozchodem, ale naopak vyjasněním, omluvou a usmířením náš vztah upevní a zkvalitní. Když děti uvidí, že nám nedělá problém slova „promiň“ atd. je tu šance, že to zkusí napodobovat i ve vztahu k nám.¹⁰¹

Šilhavá v časopisu *Naše rodina* v č. 21 ze dne 24/5 2005 píše, že dle Chytrého má problémy s komunikací přibližně 95 % manželských párů přicházející do manželské poradny. Je pravdou, že většina z nás neumí konflikty řešit smírnější cestou. K tomu abychom zvládli konflikty řešit, se musíme naučit správně mluvit, aby nám druzí dobře rozuměli a naslouchali. Velká část problémů se vyřeší již nasloucháním. Měli bychom se naučit správně povzbudit a pochopit, co nám ten druhý vlastně říká. Naučit se parafrázovat. Dále bychom se měli naučit správně mluvit o pocitech, to je v rodině důležité. Tím můžeme předejít sociálně patologickým jevům. Konflikt můžeme odkrýt vzájemným rozhovorem a dohodnout se na spolupráci.¹⁰²

V časopisu *Naše rodina* v č. 36 ze dne 6/9 2005 Plzák tvrdí, že špatná komunikace je jádrem neshody v manželství. V manželství se jedná o péči o domácnost, dítě, finance a organizaci volného času. Dle těchto proměnných veličin se odhadne stav manželství. Největším problémem je, že se manželé nedokážou dohodnout na způsobu, jak o těchto tématech mluvit.¹⁰³

V časopise *Naše rodina* v č. 25 ze dne 17/6 2008 se Trochová zabývá komunikací v domově pro seniory. Zavedla zde nový terapeutický program, protože základem vztahů v každém domově je dobrá komunikace. Trochová nám zde sděluje, že jejím úkolem je role terapeuta, kamarádky, vnučky a své seniorky učí, aby projevíly své emoce a přání. Pomáhá také k větší asertivitě a schopnosti se prosadit. Vidí velké zlepšení po zavedení terapeutického programu s názvem komunikace není tabu. V článku je také návod dle Marešové z knihy *Komunikace se seniory*.¹⁰⁴

¹⁰¹ Srov. ŠILHAVÁ, J. Hádáme se před dětmi. *Naše rodina*, 2005, roč. 37, č. 19, s. 21.

¹⁰² Srov. ŠILHAVÁ, J. Konflikt jako ledovec. *Naše rodina*, 2005, roč. 37, č. 21, s. 21.

¹⁰³ Srov. ŠOTOLOVÁ, M. Manželství je věda. *Naše rodina*, 2005, roč. 37, č. 36, s. 5.

¹⁰⁴ Srov. TROCHOVÁ, D. Musíme spolu mluvit. *Naše rodina*, 2008, roč. 40, č. 25, s. 21.

3.7.3. Porovnávání styl komunikace v odborné literatuře s časopisem Naše rodina

V odborné literatuře Plzák sděluje, že komunikace je častá problematika související s rodinou. Plzák tvrdí, že špatná komunikace v rodině je jádrem neshody v manželství.

V Naší rodině jsem vyhledala 6 vhodných článků o stylu komunikace.

V Naší rodině Chytrý sděluje, že bychom se měli naučit vhodnou formou správně řešit konflikty a naučit se v manželství správnou formu komunikace (není prý tak důležité co sdělujeme, ale hlavně, jak to sdělujeme).

Dále v Naší rodině poradce manželských vztahů Gary Chapman proto vyjmenoval 5 základních jazyků lásky. Každý člověk má jeden nebo dva základní jazyky lásky, které pro nás znamenají, že ten druhý nás má opravdu rád. Je dobré znát své základní jazyky lásky i základní jazyky lásky svého partnera a tím porozumíme partnerovo potřebám a budeme lépe a snáze spolu komunikovat i lépe spolu vycházet.

V časopise Naše rodina se píše nejenom o komunikaci v manželství, ale i o komunikaci v seniorském domě. Touto tematikou se zabývala Trochová v r. 2008.

3. 8. Vztahy členů rodiny k širšímu příbuzenstvu

3. 8.1. Vztahy členů rodiny k širšímu příbuzenstvu v odborné literatuře

Matoušek zmiňuje, že schopnost vychovávat a vyrovnávat se s různými těžkostmi je závislá na tom, jak je rodina napojena na své sociální okolí. Takové spojení má název sociální síť rodiny. Sociální síť rodiny je koalice rodin, které jsou na sobě závislé. Někdy se do této sítě počítají ještě jiní nepříbuzní lidé (přátelé, známí, např. i profesionálové pracující v institucích, jež s rodinou přicházejí do kontaktu). Platí o jednotlivcích, že jejich duševní a tělesné zdraví souvisí s vazbami na rodinu, platí i o spolu žijících malých rodinách, že jejich prosperita je závislá na vazbách v širší rodině. Kabele studoval, jak reaguje rodinná síť na závažné události v rodině. Ve výzkumu došel k závěru, že podpůrná síť mladé rodiny se zhušťuje v době narození dětí. V této době mají nejvýznamnější úlohu i blízcí příbuzní, na prvním místě matka mladé matky. Například při výskytu vážné nemoci v rodině, nebo při narození dítěte s vrozenou vadou se velikost podpůrné sítě považuje za ukazatel přizpůsobení rodiny na tuto náročnou situaci. Neblahým znamením je vždycky se zmenšující síť. Podobná situace je

při rozvodové situaci. Kdo si udržuje kontakty s dostatečně velkým okruhem příbuzných, má potom naději lépe a dříve se vyrovnat s rozvodem.¹⁰⁵

3.8.2. Vztahy k širšímu příbuzenstvu v Naší rodině

V časopise jsem našla 3 vhodné články k tématu vztahy se širší rodinou. V Naší rodině jsem objevila článek s touto problematikou v č. 43, který vyšel dne 21/10 2008. Tento článek má název Smiřování členů rodin je úkol babiček. V článku se Šilhavá zabývá tím, jaké bývají širší rodinné vztahy zvláště po rozvodu. Většinou mnoho širších vztahů k příbuzenstvu zanikne. Šiklová (socioložka) přikládá „*Deník staré paní*“, kde se vyjadřuje, jak by babičky měli zajistit smiřování v rodinách. Šilhavá se zmiňuje, o tom, že babičky jsou dobré ve vyprávění pohádek, rodinných historek a udržování rodinných tradic. Píše zde, že i usmiřování je jejich dalším úkolem. Právě v tomto článku ukazuje, jak se babička pokusila o smiření vnuka s jeho bývalou manželkou.¹⁰⁶

Další článek v časopise Naše rodina o širším příbuzenstvu napsala Šilhavá. Článek má č. 41 a vyšel dne 5/10 2010 a jmenuje se: Rodinný kruh existuje i v nemocnici. Šilhavá píše o tom, že v r. 2010 se pořádal kurz Péče o nemocné v kruhu rodinném, který probíhal v hospicu sv. Jana N. Neumana v Prachaticích. Účastnice byly z různých koutů (z Písku, Vlašimi, Vodňan). Sociální pracovnice na kurzu zdůrazňovala, že nejdůležitější je, když někdo onemocní, aby se setkala celá rodina. Vlastně všichni, kdo jsou ochotni se na péči jakkoli podílet. Velmi často se stává, že někdo si vezme domů maminku a ostatní si oddechnou. Ale to není správné, on jediný se stará, on je vyčerpaný a rychle vyhoří. Proto je moc důležité stanovit si pravidla. Např. babička půjde k nám, ale jednou za 14 dní, abychom mohli mít volný víkend nás vystřídáte. Na kurzu dále vštěpovali změnit pohled na nemocného. Pokud přijedeme na návštěvu a nemocný spí, máme ho vzbudit. On si to potom dospí, ale návštěva by přišla zase až za týden. Jinak péče o nemocné v kruhu rodinném neznámá nutně pečovat 24 hodin denně. Je rozdíl, babičku někam umístit a už se o ní nestarat, anebo ji pravidelně navštěvovat. I tady lze si dohodnout pravidla. Pečovat a stýkat se s nemocným by měla celá rodina, je to ohromný přínos pro všechny zúčastněné. Děti by zde měly být, že uvidí hadičky nevadí, vždyť i to je život a pro děti je důležité to zažít a vidět. I

¹⁰⁵ Srov. MATOUŠEK, O. *Rodina jako instituce a vztahová síť*. s. 39.

¹⁰⁶ Srov. ŠILHAVÁ, J. Smiřování členů rodiny je úkol babiček. *Naše rodina*, 2008, roč. 40, č. 43, s. 21.

v nemocnici existuje přece rodinný kruh. Myslím, že tento kurz je velikým přínosem a měly bychom ho určitě absolvovat.¹⁰⁷

V článku č. 9 ze dne 28/2 2012, který má název Jak vychovává babička se Oplatková věnuje tomu, co se vlastně za tím slovem „babička“ se skrývá? Byla to laskavá stará paní, která čekávala doma a starala se a měla vždy pro všechny dobré slovo. Oplatková píše, jak ji babička vychovávala, protože maminka musela nastoupit do práce.(v sedmdesátých letech se muselo už v 8 měsících dítěte do zaměstnání). U babičky ji nic nechybělo, protože ji vyprávěla o dávných časech, zvláště o první republice. Oplatková píše i o druhé babičce, která bydlela daleko. K jejímu dětství patřily obě babičky jenom jedna byla domácí a druhá sváteční.¹⁰⁸

3.8.3. Porovnání vztahů k širší rodině v odborné literatuře s Naší rodinou

V odborné literatuře Matoušek sděluje, že je dobré udržovat širší příbuzenské vztahy. Platí, že duševní zdraví jedince je ovlivněno sociální vazbou. Dále Matoušek tvrdí, že zejména po rozvodu se lépe vyrovnává člověk, co udržuje širší příbuzenské vztahy.

V časopise naše rodina jsem k tomuto tématu vybrala 3 vhodné články. V Naší rodině Šilhavá to také dokazuje ve svém článku, kdy dává zřetel na kontakt s bývalými rodinami. Zdůrazňuje tu, jak by se měl člověk umět vyrovnat s nepříjemnou situací (jako je rozvod), naučit se odpustit a zapomenout na staré křivdy. Naučit se žít přítomností a naučit se žít pozitivním pohledem na svět. Jako příkladem, jak pomáhají rodině vztahy k širšímu příbuzenstvu je zde babička z vybraného článku, který má název „Smiřování členů rodiny“.

3.9. Vztahy členů rodiny k institucím

3.9.1. Vztahy členů rodiny k institucím v odborné literatuře

Nejdříve popíšeme dle Matouška instituce, které vstupují do kontaktu s rodinami.

- orgány státu reagující na informaci, že je dítě ohroženo chováním členů rodiny
- orgány státu reagující na skutečnost, že se dítě (mladiství) provinil proti zákonu
- orgány státu reagující na informaci, že dospělý člen rod. je ohrožen chováním jiných členů rod.

¹⁰⁷ Srov. ŠILHAVÁ, J. Rodinný kruh existuje i v nemocnici. *Naše rodina*, 2010, roč. 42, č. 41, s. 21.

¹⁰⁸ Srov. OPLATKOVÁ, M. Jak vychovává babička. *Naše rodina*, 2012, roč. 44, č. 9, s. 21.

- státní instituce zřízené proto, aby pomáhaly dospělým řešit jejich psychosociální problémy včetně rodinných
- instituce poskytují léčebnou péči dětem nebo dospělým (trpící poruchou duševního zdraví, včetně závislosti na návykových látkách)
- státní instituce, které poskytují poradenství rodičům (výchovné nebo výukové problémy s dětmi)
- nestátní organizace nabízející podpůrné programy dětem nebo mladistvím (žijící v rodině, ale rodina nedokáže přiměřeně saturovat jejich potřeby).¹⁰⁹

3.9.2. Vztahy k institucím v Naší rodině

V časopise Naše rodina jsem vyhledala 4 vhodné články k tématu vztahy členů rodiny k institucím. V prvním článku jako příklad spatřuji státní instituci, která vznikla, aby pomohla při rodinných problémech. Ve druhém a třetím článku vidím příklad státní instituce s výchovnými problémy a poslední článek Raná péče je příkladem instituce s léčebnou péčí.

Šilhavá ve svém článku, které má č. 41 a které vyšlo 12/10 2004 se zabývá institucí komunitní centrum Motýlek. Je to sdružení na pomoc dětem s handicapem. Motýlek je určen nejen pro děti se zdravotní handicapem ale i se socio-kulturním handicapem, dětem z neúplných rodin a etnických menšin. Věk dětí se pohybuje od dvou let do osmnácti let. Ke zlepšení zdravotního a psychického stavu slouží odborně vedené rehabilitační plavání, léčebné jezdeckví a rekondační pobyty. Dále je zajištěna arteterapie a muzikoterapie. Pravidelnou pomoc v rodinách může také poskytovat speciálně školený „domácí konzultant“, tzv. Portage program. Podpora je směřovaná na celé rodiny. Pro rodiče jsou připravené různé semináře, setkávání. Pracovníci KC se snaží být oporou, proto i poskytují hlídání dětí jednu sobotu v měsíci. Pro vytvoření přirozeného kolektivu je důležité, aby ve Sdružení byly zapojeny i zdravé děti.¹¹⁰

Strouhalová se v Naší rodině v č. 14, které vycházelo 31/3 2009 věnuje ve svém článku problematice v instituci Diagnostickém ústavu v Dobřichovicích. Rozhovor ji poskytl vedoucí vychovatel Viktor Vanžura. V dětské kategorii v Dobřichovicích se tento slogan stal hlavním cílem – dodělej si základní školu. Pak může dítě domů nebo bude v kvalitním dětském domově, kde se bude učit. V mládežnické kategorii je cílem

¹⁰⁹ Srov. MATOUŠEK, O. *Metody a řízení sociální práce*. s. 190.

¹¹⁰ Srov. ŠILHAVÁ, J. Každé dítě si zaslouží být v rodině. *Naše rodina*, 2004, roč. 36, č. 41, s. 21.

vyučení nebo střední škola. Je třeba dávat spíše krátkodobé cíle. Vančura tvrdí, že 5 % dětí zachrání určitě a tak 50 % dětí se dokáže nasměrovat pozitivním směrem. Na to, že děti páchají trestnou činností je úžasné, že jsou takové úspěchy. Samozřejmě, že čím dříve přijde dítě do péče, tím je větší šance na úspěch. Jak již vyplývá z názvu článku „*dodělej si školu*“ je pro dětské klienty základ, aby se dokázali úspěšně zařadit do společnosti.¹¹¹

V časopise č. 44 ze dne 26/10 2010 *Naše rodina* se Ilčíková zaměřila na dětskou psychiatrii v Olomouci, kam rodiče přicházejí s dětmi na doporučení školy, pediatra nebo se rozhodnou vyhledat vhodnou pomoc sami. Mudr. Libuše Stárková v ordinaci zjišťuje zda se jedná biologickou poruchu nebo jde o výchovnou záležitost.¹¹² „*Mám v péči i holčičky, které začínají s dietami a dostávají se až do poruch příjmu potravy, anorexie. Nedostatek komunikace v rodině, nároky společnosti na vysoký výkon, tlak na úspěšnost zvláště v krizovém věku dospívání – to vše může být důvodem, že dítě začne selhávat, může se dostat do deprese...A nejhroší případy mohou končit i sebevraždou.*“¹¹³ komentuje Mudr. Stárková. Ve své praxi vidí Stárková, že rodina i škola by chtěla, aby tato instituce byla jejich spolupracovníkem. Tato instituce je určena především pro děti a dorost. Stárková se snaží dítě pochopit a přiblížit se k němu. Ze své praxe vidí, že většinou dítě bývá hromosvodem problémů v rodině, který se v ordinaci odkryje a najde se vhodné řešení. Většinu problémů vidí Stárková ve špatné komunikaci mezi členy rodiny. Nejbližší si nesdělují své starosti, neotevírají si své duše navzájem. Často jsou nejednotní ve výchově. V případě, že problém je skrytý v rodinné problematice, doporučuje se přímo rodinná terapie. Rodiče se vtáhnou do hry. Stárková sděluje, že rodiče by neměli podcenit jakoukoliv změnu v chování, ta totiž signalizuje, že něco není v pořádku. Menší dítě se dokáže méně vyjádřit, co se děje, proto se mohou objevit potíže – dítě „*somatizuje*“ bolí ho břicho, hlava. Dítě, které dříve bylo samostatné, může najednou vyžadovat matku vedle sebe, neustále jí telefonuje. Tím ukazuje, že by chtělo obnovit těsnou vazbu, to je jasný signál, že se něco děje. Matka by měla navštívit pediatra, psychologa nebo psychiatrickou poradnu. Čím více se dítě izoluje, tím pak bývá těžší se vrátit do normálního prostředí. Stárková sděluje, že je v populaci asi 20 % úzkostných poruch. Stárková je přesvědčena, že tak 90 % matek tyto změny pozná. I v jedné mezinárodní studii zjistili, že emoční vřelost u našich matek

¹¹¹ Srov. STROUHALOVÁ, B. *Dodělej si školu! Naše rodina*, 2009, roč. 41, č. 14, s. 21.

¹¹² Srov. ILČÍKOVÁ, J. *Rodině chybí společně strávený čas. Naše rodina*, 2010, roč. 42, č. 44, s. 21.

¹¹³ ILČÍKOVÁ, J. *Rodině chybí společně strávený čas. Naše rodina*, 2010, roč. 42, č. 44, s. 21.

je vyšší než u matek v evropských zemích. Stárková říká, že někdy matky mají o děti takovou péči, která je problémem, že dítě až limituje v osamostatnění. Stárková vidí, že naši otcové nejsou moc častými účastníky v rodinném životě, což je chyba. Stárková tvrdí, že rodinám nechybí materiální nedostatek. Ale zvláště rodinám chybí komunikace a společný smysluplný strávený čas. Všechno v naší společnosti chceme hned, nemáme trpělivost a mnohdy tím problémy buď přehlédneme a nebo vytěsníme. Chybou, je, že nechceme vidět, že naše dítě má problém. Tím nám uteče něco moc důležitého.¹¹⁴

Jako další instituci jsem našla v časopise *Naše rodina* v článku č. 16 ze dne 17/4 2012. Článkem se zabývá Vachulová, kde představuje Ranou péči EDA. Jedná se o terénní službu. Terénní služba dojížděla domů k postižené dívence, která má snížené vidění v důsledku vrozené katarakty, tj. šedého zákalu. (Ve starším věku je toto onemocnění možno řešit jednorázovým operativním řešením, ale u dítěte to není tak jednoduché). Dívinka má téměř uzavřenou možnost průchodu zrakových podnětů, tím není vývoj „nastartován“ běžným způsobem a ve správnou chvíli. Po časně operaci je třeba rozvoj zrakového vnímání co nejdříve podporovat cílenou stimulací. Tu poskytují rodiče, a aby byla pomoc co nejučinnější, využívají ranou péči. Poradkyně z Rané péče dojížděla k nim domů skoro 7 týdnů. Vybírala s maminkou vhodné hračky, knížky, pomůcky, které umožnily naučit holčičce dobře využívat omezené možnosti zrakového vnímání. Důvodem pro poskytnutí rané péče byla potřeba maminky co nejefektivněji podpořit rozvoj Eliščina zrakového vnímání v raném věku, kdy jsou kompenzační možnosti mozku největší. Velkou roli tu sehrála i podpora celé rodiny v nelehké situaci (častá hospitalizace, 9 očních operací, nutnost narkózy, následná rekonvalescence). To vše se pochopitelně odráží na psychice celé rodiny. Poradce Rané péče může nasloucháním a pomocí předcházet negativním důsledkům popsaných situací. Rodiny v Rané péči se také mohou kontaktovat navzájem a pomáhat si tak sdílením zkušeností a obtíží.¹¹⁵

¹¹⁴ Srov. ILČÍKOVÁ, J. Rodině chybí společně strávený čas. *Naše rodina*, 2010, roč. 42, č. 44, s. 21.

¹¹⁵ Srov. VACHULOVÁ, J. Učím se vidět mámu a tátu. *Naše rodina*, 2012, roč. 44, č. 16, s. 21.

3.9.3. Porovnávání vztahů k instituci v odborné literatuře s Naší rodinou

V odborné literatuře Matoušek shledává, že fungující rodina se posuzuje podle toho, jaký má vztah k institucím.

V článcích Naše rodina jsem vyhledala 4 články, které se týkají vztahu k instituci. V prvním článku příklad spatřuji státní instituce, která vznikla, aby pomohla při rodinných problémech. Ve druhém a třetím článku spatřuji příklad státní instituce s výchovnými problémy a poslední článek Raná péče je příkladem instituce léčebnou péčí.

Shledala jsem v institucích dle časopisu Naše rodina kladné stránky. Strouhalová, zde představila diagnostický ústav v Dobřichovicích, jejímž hlavním sloganem se stalo heslo: „*Dodělej si školu.*“

Další institucí je KC Motýlek je dle mého názoru velmi náročná, ale i velmi potřebná instituce. Komunitní centrum ocení mnoho rodin, co mají problémy nejenom s handicapovanými dětmi, ale i rodiče s neúplnými rodinami. Tato instituce má velký význam pro rodiče co si neví rady s nemocí, nebo jsou už po psychické stránce „vyhořelí.“ Velkou výhodou zde vidím, že mohou do KC být zapojeny i zdravé děti.

Další instituci představila Ilčíková, dětskou psychiatrii v Olomouci. Zde Ilčíková apeluje na nás rodiče, abychom si všímali chování našich dětí. Zvláště změnu. Jestliže se usměvavé a společenské dítě se najednou separuje je problém na světě. Naše dítě něco trápí. Někdy stačí jen málo, sednout si a v klidu si popovídat. V složitějších případech je potřeba vyhledat odborníka.

3.10. Materiální zdroje

3.10.1. Materiální zdroje v odborné literatuře

Matoušek zařazuje mezi základní ukazatele funkčnosti rodiny materiální zdroje, které má rodina k dispozici a způsob jejich rozhodování.

Rodinné hospodaření zahrnuje sporné otázky o systému rodinného rozpočtu (jak se bude nakládat s rodinným důchodem). Při manželských terapiích se manželé konfrontují s názory, jak má být peněz využito (kolik je třeba na stravu, byt, oblečení, režii kolem domácnosti, děti, společnou zábavu, kapesné pro každého partnera a kolik a na co se bude šetřit), a vypracuje se s nimi na základě pravidelných příjmů a vydání rodinný rozpočet. Zde Kratochvíl preferuje obecně nepraktičtější systém:

1/ **existenci společné pokladny** – z pokladny se hradí společné rodinné výdaje, zde je stanoveno, kdo za který úsek má odpovědnost a kolik má na to k dispozici

2/ **osobní kapesné** – s kapesným každý nakládá podle svého přání a není partnerem omezován ani kontrolován.

V souvislosti se změnami příjmů, úpravami cen, zaniknutí starých a vznikem nových potřeb se časem musí provádět přehodnocování rozpočtu. Vedení domácnosti o výdajích s rozumnou částkou za běžných okolností má rozhodovat žena, bez toho aniž by bylo požadováno byrokratického zapisování každého vydání. Nepůsobí totiž dobře, když jeden musí druhého o peníze na každý běžný nákup prosit a každé vydání zdůvodňovat.¹¹⁶

3.10.2. Materiální zdroje v časopise Naše rodina

V Naší rodině jsem vyhledala 4 vhodné články, zabývající se materiálními zdroji. V č. 35 článku Naše rodina ze dne 27/8 2002 se Mertin zamýšlí na pohled chudoby a její vliv na rozvoj dítěte. Z poradenské praxe a z výzkumu jednoznačně ukazují, že chudoba má jednoznačně negativní vlivy. Mezi dětmi, které pocházejí z nižších socio-ekonomických vrstev se prý výrazně často objevují problémy s učením, poruchy chování, nezaměstnanost, přestupky proti zákonům, další drogové závislosti a řada jiných problémů. Ve světě je také chudoba považována za faktor nepříznivě ovlivňující rozvoj dítěte. Přitom chudoba není jenom otázkou peněz. Není to jen finanční stránka věci, ale i množství, kvalita a nasměrování různých podnětů, které dítě již od nejtělejšího věku dostává, příležitosti k rozvoji, které mu nabízí okolí, pohody, která v rodině vládne. Jen těžko si můžeme představit, že rodina, která řeší základní existenční problémy bude mít energii na rozvíjení dítěte. Jestliže chceme dítěti pomoc, musíme pomoci celé rodině např. v oblasti vzdělávací. Měli bychom přesvědčit všechny, že pro děti je vzdělání důležité, že dokážou uspět a mohou si také věřit. Nejde jen o materiální pomoc. Každé dítě má právo na přiměřený rozvoj, za materiální chudobu žádné dítě nemůže.¹¹⁷

V časopise Naše rodina se v čísle 16, ze dne 23/4 2003 budeme zabývat: Jak umíme hospodařit s finančními prostředky. V článku se píše o knize, která má název: **Proč chytří lidé dělají hloupé chyby, když jde o peníze**, která se zabývá praktickými radami zdůvodněním našeho neprozíravého jednání z ní učinilo nepostradatelného

¹¹⁶ Srov. KRATOCHVÍL, S. *Manželská terapie*. s. 156–157.

¹¹⁷ Srov. MERTIN, V. Chudoba. *Naše rodina*, 2002, roč. 34, č. 35, s. 13.

průvodce chudým životem. V knize je zajímavá kapitola „vedení duševních účtů“, která se týká toho, že se ovládneme v případě velkých vydání. Když máme utratit peníze za drobnosti, peníze se nám sypou z kapes. Je potřeba se zamyslet nad svými bezvýznamnými výdaji. Autoři knihy nabízejí řešení. Nechávat peníze posílat na účet a z něj posílat na spořicí účty atd.¹¹⁸

V dalším článku v č. 24 ze dne 8/6 2010 se Naše rodina zabývá hospodařením s finančními prostředky. V manželském vztahu se většinou stává, že jeden je spořivější a druhý, který víc utrácí. I když je jeden kompetentnější, je rozumné aby manželé spolu o důležitých investicích hovořili. Sonet doporučuje, že ten, kdo je spořivý, by měl více vysvětlovat důvody svého váhání vzhledem k výdajům a bohem zase sestavovat seznam svých výdajů. Průhledností se totiž nastolí lehce důvěra, která je požadavkem dobrého hospodaření. Je důležité, aby byl k dispozici záznamník rodinných účtů. Jestliže má manžel podezření, že žena příliš utrácí, může tomu zamezit, že každý měsíc nakoupí velký nákup v supermarketu. Jako dalším požadavkem správného hospodaření je smysl pro nadhled. Tento smysl bývá nezbytný právě v případě, že jeden z manželů vydělává mnohem víc než ten druhý, zvláště pokud jde o ženu. Posledním požadavkem, který přispívá k dobrému hospodaření je stejné úsilí o přístup k penězům. Peníze mají být naším služebníkem, ale ne nás zotročovat, ne být našim pánem. Pak se bude dobře dařit našim vztahům. V bibli se píše: „*Nikdo nemůže sloužit dvěma pánům-Bohu i mamonu*(Mt 6,24)- lásce a bohatství.¹¹⁹

Šilhavá se v čísle 25 vycházející dne 19/6 2012 zabývá tématem „peníze nás rozdělují“. V naší konzumní společnosti zaujímají peníze takové místo, že by bylo s podivem, kdyby neměly vliv na rodinný život a lásku jako takovou. Peníze dobře investované jsou zdrojem pohodlí a jistoty, také je potřebujeme při využití volného času. Jsou manželé, kteří propadli závislosti na penězích. Jsou posedlí a peníze hromadí. Opatrně utrácí, hromaděním kapitálu přece „zajišťují rodinu.“ Každá jejich ztráta je rozzlobí. Do kategorie šetřílků, kteří s potěšením sledují jak roste jejich bankovní konto, můžeme zařadit ty co peníze shromažďují pro případ nouze. Na druhé straně jsou mezi námi tací, kteří musí mít každou novinku. To všechno (podle Soneta) podporuje pocit vlastní existence, ale může to pěkně popuzovat toho druhého, hlavně když musí platit! Do takovéto skupiny patří ti, co utrácí proto, aby omračovali sousedy či sourozence.

¹¹⁸ Jak naložit s penězi, které vyděláme. *Naše rodina*, 2003, roč. 35, č. 16, s. 12.

¹¹⁹ Potíže s financema jsou jen špičkou ledovce. *Naše rodina*, 2010, roč. 41, č. 24, s. 21.

Základem pro zmírnění možných konfliktů dle zkušeného terapeuta je, aby se každý zamyslel nad svým vztahem k penězům. Lze doporučit, aby se každý z manželů pokusil pochopit bez odsuzování jednání svého protějšku, které ho rozčiluje. Co má za motivace a jaké jsou hlubší příčiny jeho vztahu k penězům? Není to výchovou, sociálním prostředím, chováním jeho rodičů, nedostatkem peněz v jeho rodině v době dětství? Nebo je příčinou snadné podřízení se moci peněz, úspěchy či neúspěchy partnera, jeho idee, obklopení společností, která se penězům klaní? Pochopení je důležité proto, aby bylo možné mluvit s partnerem bez výčitek, tak společně zcela konkrétně problémy s penězi řešit.¹²⁰

3.10.3. Porovnání materiálních zdrojů v odborné literatuře a v časopise Naše rodina

Rodinným hospodařením v odborné literatuře se zabývá Kratochvíl ve své knize *Manželská terapie*. Preferuje zde, aby manželé měli společnou pokladnu, ze které hradí společné rodinné výdaje. Každý by měl mít stanoven úsek, za který má zodpovědnost. Dále preferuje osobní kapesné. S kapesným každý nakládá dle vlastního přání a není partnerem omezován ani kontrolován.

V *Naší rodině* jsem našla 4 články s touto tematikou. V r. 2002 se zabýval materiálními zdroji Mertin, který sděluje, že dítě má právo na přirozený rozvoj. Bohužel rodina, která má základní existenční potíže se nebude podílet na rozvíjení dítěte. Další článek je z roku 2003, kde se Šilhavá zabývá různými pohledy na finanční otázku. Uvádí, že peníze mají být naším služebníkem a nezotročovat nás. V roce 2012 nás Šilhavá provází článkem v kterém ukazuje, jak nás peníze rozdělují. Dle terapeuta nastínila, jak zmírnit konflikty kvůli finančním prostředkům.

¹²⁰ Srov. ŠILHAVÁ, J. Peníze nás rozdělují. *Naše rodina*, 2012, roč. 44, č. 25, s. 21.

4. Závěr

V mé bakalářské práci se věnuji analýze článků časopisu Naše rodina v letech 2002-2012. Cílem mé bakalářské práce je zjistit, zda časopis Naše rodina informuje čtenáře v souladu s názory odborníků na problematiku rodiny. Dodržela jsem strukturu práce, kterou jsem si zvolila na začátku. Práci jsem rozdělila do 3 kapitol a 10 podkapitol.

V první kapitole seznamuji s časopisem Naše rodina. V této kapitole jsem čerpala z časopisu Naše rodina, který jsem si vypůjčila z archivu vědecké knihovny v Českých Budějovicích. Časopis Naše rodina byl vydáván již v roce 1968. Ve vědecké knihovně, zde mají uschovány 4 výtisky z této doby. Vybrala jsem vhodné články v rubrice rodina do A do Z. Tato rubrika v letech 2002-2003 měla název rodinky od A do Z a Mertin se v nich vyjadřoval k rodinné problematice.

V druhé kapitole se věnuji charakteristice rodiny a funkce rodiny.

Velmi důležitou část práce tvoří 3 kapitola. V této kapitole jsem čerpala z knihy Oldřicha Matouška – Metody a řízení sociální práce. Zde jsem věnovala pozornost ukazatelům funkce rodiny. Tyto ukazatele jsem modifikovala, aby mi posloužily jako východiska pro třídění textů z časopisu Naší rodiny. Ukazatele jsou rozvedeny pomocí odborné literatury. Následně jsou v praktické části z této perspektivy zhodnoceny texty z časopisu Naší rodiny. Tato kapitola je rozčleněna do 10 podkapitol.

V příloze mám ukázáno zhodnocení mé práce. Z vybraných článků jsem dospěla k závěru, že nejvíce témat se objevovalo v ukazateli hodnocení vývoje dětí. Druhým největším počtem výskytu článků se řadí postoj ke škole a studijním výsledkům. Dle mého názoru jsou tyto ukazatele v Naší rodině početné výskytem, protože děti jsou naše budoucnost a je důležité jak je vychováme, takovou budeme mít budoucí generaci a postoj ke škole a studijním výsledkům spolu souvisí.

Matoušek také v odborné literatuře píše, že nejcennějším statkem, který dnes rodina dětem předává, už není majetek, ale vzdělání.¹²¹

Došla jsem k závěru, že časopis Naše rodina je docela dobře informuje širokou veřejnost o různých a důležitých tématech. Většina čtenářů místo sáhne po časopise než po odborné literatuře. Časopis Naše rodina by mohla více se věnovat tématice o závislosti dětí na počítačových hrách nebo o problematice facebook.

¹²¹ MATOUŠEK, O. *Rodina jako instituce a vztahová síť*. s. 24.

Osobní motivací při výběru námětu bakalářské práce byl můj záměr dozvědět se něco nového, zajímavého poučného. Tento účel má práce splnila.

Seznam použitých zdrojů:

- EYRE, L. EYRE R. *Jak naučit děti hodnotám*. Praha: Portál, 2000. ISBN 80-7178-360-9.
- KOHOUTEK, R. a kol. *Základy sociální psychologie*. Brno: Cerm, 1998. ISBN 80-7204-064-2.
- KRATOCHVÍL, S. *Manželská terapie*. 2. vyd. Hradec králové: Mach, 1992.
- LANGMEIER, J. KREJČÍŘOVÁ, D. *Vývojová psychologie*. 2. vyd. Praha: Grada, 2006. ISBN 80-247-1284-9.
- MATOUŠEK, O. *Metody a řízení sociální práce*. Praha: Portál, 2003. ISBN 80-7178-548-2.
- MATOUŠEK, O. *Rodina jako instituce a vztahová síť*. Praha: Slon, 1993. ISBN 80-901424-7-8.
- MATĚJČEK, Z. *Škola rodičů*. Praha: Maxdorf, 2000. ISBN 80-85912-29-5.
- MOŽNÝ, I. *Rodina a společnost*. Praha: Slon, 2006. ISBN 80-86429-58-X.
- SOBOTKOVÁ, I. *Psychologie rodiny*. Praha: Portál, 2001. ISBN 80-7178-559-8.

Seznam periodik:

- ILČÍKOVÁ, J. Rodičům malých školákům a nejenom jim. *Naše rodina*, 2007, roč. 39, č. 36, s. 21.
- ILČÍKOVÁ, J. Máme si ještě co říct? *Naše rodina*. 2009, roč. 41, č. 3, s. 21.
- ILČÍKOVÁ, J. Rodině chybí společně strávený čas. *Naše rodina*. 2010, roč. 42, č. 44, s. 21.
- KLEPKOVÁ, J. Zase ta škola! *Naše rodina*. 2006, roč. 38, č. 5, s. 21.
- KLEPKOVÁ, J. Vysvědčení je stále strašák? *Naše rodina*. 2008, roč. 40, č. 6, s. 21.
- KOTMELOVÁ, B. Nohy v teple. *Naše rodina*. 2005, roč. 37, č. 22, s. 21.
- KOTMELOVÁ, B. Noci s pubertou. *Naše rodina*. 2004, roč. 36, č. 48, s. 21.
- KOTMELOVÁ, B. Jak se dělají milé děti. *Naše rodina*. 2005, roč. 37, č. 43, s. 21.
- KOTMELOVÁ, B. Jak na „zlobidla.“ *Naše rodina*. 2005, roč. 37, č. 11, s. 21.
- KOTMELOVÁ, B. Biju se za svá práva. *Naše rodina*. 2005, roč. 37, č. 36, s. 21.
- KOTMELOVÁ, B. Klídek to se zvládne. *Naše rodina*. 2006, roč. 38, č. 1, s. 21.
- KOTMELOVÁ, B. Vysvědčení. *Naše rodina*. 2004, roč. 36, č. 25, s. 24.
- KOTMELOVÁ, B. Proč jsou některé děti „zlobivé“? *Naše rodina*. 2005, roč. 37, č. 10, s. 21.
- KOTMELOVÁ, B. Pět jazyků lásky. *Naše rodina*. 2004, roč. 36, č. 44, s. 21.
- MERTIN, V. Na cestě k dospělosti. *Naše rodina*. 2002, roč. 34, č. 5, s. 12.
- MERTIN, V. Vydírání. *Naše rodina*. 2002, roč. 34, č. 20, s. 12.
- MERTIN, V. Respektujeme dětské práva? *Naše rodina*. 2003, roč. 35, č. 7, s. 12.
- MERTIN, V. Dítě hledá smysl života. *Naše rodina*. 2003, roč. 35, č. 32, s. 12.
- MERTIN, V. Rodičovská vytrvalost. *Naše rodina*. 2003, roč. 35, č. 6, s. 12.
- MERTIN, V. Úspěšné učení. *Naše rodina*. 2003, roč. 35, č. 13, s. 12.
- MERTIN, V. Potřebuje dítě v životě vzory? *Naše rodina*. 2005, č. 37, č. 17, s. 23.
- MERTIN, V. Chudoba. *Naše rodina*. 2002, roč. 34, č. 35, s. 13.
- NAŠE RODINA,
- OPLATKOVÁ, M. Jak vychovává babička? *Naše rodina*. 2012, roč. 44, č. 9, s. 21.
- SOJKOVÁ, A. Máme doma puberťáka. *Naše rodina*, 2005, roč. 37, č. 13, s. 21.
- STROUHALOVÁ, B. Tak trochu spolu chodit. *Naše rodina*. 2007, roč. 39, č. 1, s. 21.
- STROUHALOVÁ, B. Dodělej si školu! *Naše rodina*. 2009, roč. 41, č. 14, s. 21.

- ŠILHAVÁ, J. Naše rodina je krásná a není povrchní. *Naše rodina*. 2008, roč. 40, s. 27.
- ŠILHAVÁ, J. Děti jsou jako balónky. *Naše rodina*. 2007, roč. 39, č. 5, s. 21.
- ŠILHAVÁ, J. Domov je totéž co bezpečí. *Naše rodina*. 2007, roč. 39, č. 39, s. 21.
- ŠILHAVÁ, J. Pojď, ukážu ti, jak se to dělá. *Naše rodina*. 2011, roč. 43, č. 13, s. 21.
- ŠILHAVÁ, J. Co děti nejvíc potřebují. *Naše rodina*. 2011, roč. 43, č. 11, s. 21.
- ŠILHAVÁ, J. Bezpečí je teplo hnízda. *Naše rodina*. 2012, roč. 44, č. 10, s. 21.
- ŠILHAVÁ, J. Aby oheň nevyhasl. *Naše rodina*. 2007, roč. 39, č. 31, s. 21.
- ŠILHAVÁ, J. Povzbuzení z Kány Galilejské. *Naše rodina*. 2009, roč. 41, č. 1, s. 21.
- ŠILHAVÁ, J. Dívat se spolu stejným směrem. *Naše rodina*. 2012, roč. 44, č. 1, s. 21.
- ŠILHAVÁ, J. Co slýchávají naše děti. *Naše rodina*. 2004, roč. 36, č. 7, s. 27.
- ŠILHAVÁ, J. Mám vztek. *Naše rodina*. 2004, roč. 36, č. 47, s. 21.
- ŠILHAVÁ, J. Co je v životě důležité. *Naše rodina*. 2005, roč. 37, č. 6, s. 21.
- ŠILHAVÁ, J. Děti nemůžeme uchránit před životem. *Naše rodina*. 2008, roč. 40, č. 3, s. 21.
- ŠILHAVÁ, J. Od hádky k odpuštění. *Naše rodina*. 2010, roč. 42, č. 42, s. 21.
- ŠILHAVÁ, J. Opičí láska dětem neprospívá. *Naše rodina*. 2011, roč. 43, č. 2, s. 21.
- ŠILHAVÁ, J. Když rodiče prohrávají. *Naše rodina*. 2011, roč. 43, č. 39, s. 21.
- ŠILHAVÁ, J. Nasadme si pozitivní brýle. *Naše rodina*. 2012, roč. 44, č. 20, s. 21.
- ŠILHAVÁ, J. Táhnete za jeden provaz. *Naše rodina*. 2007, roč. 39, č. 6, s. 21.
- ŠILHAVÁ, J. Vysvědčení je za dveřmi. *Naše rodina*. 2009, roč. 41, č. 26, s. 21.
- ŠILHAVÁ, J. Nad novými sešity. *Naše rodina*. 2009, roč. 41, č. 36, s. 21.
- ŠILHAVÁ, J. Do školy chodíš ty! *Naše rodina*. 2010, roč. 42, č. 36, s. 21.
- ŠILHAVÁ, J. Škola už opět volá... *Naše rodina*. 2011, roč. 43, č. 35, s. 21.
- ŠILHAVÁ, J. Jak spolu mluvíme tak žijeme. *Naše rodina*. roč. 2004, roč. 36, č. 37, s. 21.
- ŠILHAVÁ, J. Hádáme se před dětmi. *Naše rodina*. 2005, roč. 37, č. 19, s. 21.
- ŠILHAVÁ, J. Konflikt jako ledovec. *Naše rodina*. 2005, roč. 37, č. 21, s. 21.
- ŠILHAVÁ, J. Smiřování členů rodiny je úkol babiček. *Naše rodina*. 2008, roč. 40, č. 43, s. 21.
- ŠILHAVÁ, J. Každé dítě si zaslouží být v rodině. *Naše rodina*. 2004, roč. 36, č. 41, s. 21.
- ŠILHAVÁ, J. Rodinný kruh existuje i v nemocnici. *Naše rodina*. 2010, roč. 42, č. 41, s. 21.
- ŠILHAVÁ, J. Peníze nás rozdělují. *Naše rodina*. 2012, roč. 44, č. 25, s. 21.
- ŠMÍDOVÁ, S. Dokonalé dítě. *Naše rodina*. 2005, roč. 37, č. 32, s. 21.
- TROCHOVÁ, D. Musíme spolu mluvit. *Naše rodina*. 2008, roč. 40, č. 25, s. 21.
- VACHULOVÁ, J. Učím se vidět mámu a tátu. *Naše rodina*. 2012, roč. 44, č. 16, s. 21.

Příloha I: Tabulka výskytů popisovaných problémů v časopise Naše rodina

Popisovaný problém	Počet výskytů v analyzovaném období 2002 -2012	Číslo časopisu s výskytem popisovaného problému
Kulturní a hodnotová orientace rodiny	2	5/2002, 5/2007
Nasycení základních potřeb jed. členů rodiny	5	36/2007, 39/2007, 13/2011, 11/2011, 10/2012
Hledisko stavu domácnosti	0	0
Rodičovská funkčnost	5	20/2002, 7/2003, 32/2003, 22/2005, 18/2006
Manželská funkčnost	5	31/2007, 1/2012, 1/2009,3/2009 1/2012
Hodnocení vývoje dětí	19	6/2003, 13/2003, 7/2004, 47/2004, 48/2004, 6/2005, 11/2005, 13/2005, 17/2005, 32/2005, 36/2005, 43/2005, 1/2006, 3/2008, 42/2010, 2/2011, 11/2011, 39/2011, 20/2012
Postoj ke škole a studijním výsledkům	9	25/2004, 10/2005, 5/2006, 6/2007, 6/2008, 26/2009, 36/2009, 36/2010, 35/2011
Styl komunikace	5	37/2004,44/2004,19/2005,21/2005,25/2008
Vztahy členů k širší příbuzenstvu	3	43/2008, 41/2010, 9/2012,
Vztahy k institucím	4	41/2004, 14/2009, 44/2010, 16/2012
Soc.vazby členů rod.	0	
Zaměstnání rodičů	0	
Materiální zdroje	4	35/2002, 16/2003, 24/2010, 25/2012

Abstrakt:

NOVOTNÁ, A. *Analýza článků časopisu Naše rodina v letech 2002 – 2012. Porovnání časopisu Naše rodina s odbornou literaturou.* České Budějovice 2013. Bakalářská práce. Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích. Teologická fakulta. Katedra praktické teologie. Vedoucí práce A. Křišťan.

Klíčová slova: rodina, funkce rodiny, časopis Naše rodina, ukazatele funkce rodiny

Práce se zabývá analýzou článků časopisu Naše rodina. Teoretická část se zabývá charakteristikou časopisu Naše rodina, charakteristikou rodiny, funkce rodiny a ukazatelů funkce rodiny. V odborné literatuře se Matoušek věnuje ukazatelům funkce rodiny. Ukazatele jsem modifikovala, aby mi posloužily jako východiska pro třídění textů z časopisu Naší rodiny. Ukazatele jsou rozvedeny pomocí odborné literatury. Následně jsou v praktické části z této perspektivy zhodnoceny texty z časopisu Naší rodiny. Závěrem této práce jsem se pokusila o zhodnocení informovanosti časopisu Naše rodina s odbornou literaturou.

Abstract:

The analysis of the magazines „Our Family“ articles from 2002 to 2012 years.

Key words: family, function of family, The Magazíne Our Family, koeficient sof family's function

The labour engages in the articles analysis from the Magazíne Our Family, charakterization of family, the family's function and the koeficient sof the family's function. Mr Matoušek dedicates to the koeficients of family's function in a speciál literature. I modified the koeficients to help me as the way our for the texts clasifying from the Magazíne Our Family. The koeficients are elaborated with the speciál literature's help. In the end, as a practical part, there are evaluated the texts from the Magazíne Our Family from the perspective.